

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Vývoj zdanění zaměstnanců v České republice v letech 2006 - 2011

Development of Employee Taxation in the Czech Republic in the Years
2006 - 2011

Student: Bc. Věra Gerecká

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jiřina Krajčová

Ostrava 2011

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne 29. 4. 2011

.....
Podpis studenta

Děkuji vedoucí mé diplomové práce Ing. Jiřině Krajčové a Mgr. Stanislavě Hutákové za poskytnutou pomoc, vstřícnost a ochotu udělovat připomínky v průběhu zpracovávání diplomové práce. Dále děkuji prof. Ing. Janu Širokému, CSc. za poskytnutí odborných publikací týkajících se slovenských daní.

Obsah

1 Úvod	1
2 Zdanění příjmů fyzických osob v ČR	2
2.1 Daňová soustava v ČR a postavení daně z příjmů v této soustavě.....	2
2.2 Zdanění příjmů fyzických osob	4
2.2.1 Zákon o daních z příjmů – vysvětlení základních pojmů.....	4
2.2.1.1 Poplatníci daně	4
2.2.1.2 Předmět daně	5
2.2.1.3 Základ daně	6
2.2.1.4 Nezdánitelné části základu daně.....	6
2.2.1.5 Sazba daně.....	8
2.2.1.6 Slevy na dani	8
2.2.1.7 Výpočet daňové povinnosti	10
2.2.1.8 Odvod daně.....	11
2.2.2 Zálohy na daň vybírané v souvislosti se závislou činností.....	13
2.2.2.1 Zálohy, kdy je základem pro jejich výpočet superhrubá mzda	14
2.2.2.2 Zálohy, kdy je základem pro jejich výpočet hrubá mzda.....	14
2.3 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky.....	15
2.3.1 Příjmy ze závislé činnosti	15
2.3.2 Příjmy z funkčních požitků	16
2.4 Sociální a zdravotní pojištění ve vazbě na zdanění fyzických osob.....	17
2.4.1 Zdravotní pojištění.....	18
2.4.2 Sociální zabezpečení.....	19
2.4.2.1 Důchodové pojištění.....	19
2.4.2.2 Nemocenské pojištění.....	20
2.4.2.3 Státní politika zaměstnanosti.....	20
2.4.3 Vyměřovací základ pro výpočet sociálního a zdravotního pojištění zaměstnance.....	20
3 Analýza zdanění zaměstnanců v jednotlivých letech.....	21
3.1 Hlavní rozdíly mezi zdaněním zaměstnanců v letech 2006 – 2010	22
3.1.1 Rok 2006 a náhrada nezdanitelných částek slevami na dani.....	22
3.1.1.1 Náhrada nezdanitelných částí základu daně daňovými slevami v roce 2006	22
3.1.1.2 Zvýšení limitu pro osvobození důchodů od daně.....	24
3.1.2 Nový zákoník práce platný od 1. 1. 2007 a s ním související nejvýznamnější změny ve zdanění příjmů zaměstnanců	24
3.1.2.1 Cestovní náhrady, které u zaměstnance nejsou předmětem daně	24

3.1.2.2	Ochranné nápoje jako nezdanitelný příjem	25
3.1.2.3	Zavedení dávek pomoci v hmotné nouzi, osvobození příspěvku na péči.....	25
3.1.2.4	Odečet úhrady za zkoušky jako nová nezdanitelná část základu daně	26
3.1.3	Reforma veřejných financí v roce 2008 a nejvýznamnější změny ve zdanění fyzických osob od roku 1993	26
3.1.3.1	Zavedení jednotné sazby daně.....	27
3.1.3.2	Nová výše slev na dani a daňového zvýhodnění.....	27
3.1.3.3	Superhrubá mzda.....	28
3.1.3.4	Bezplatné poskytnutí motorového vozidla zaměstnanci jako součást vyměřovacího základu pro výpočet pojistného	30
3.1.3.5	Zrušení společného zdanění manželů.....	31
3.1.3.6	Ostatní změny.....	33
3.1.4	Rok 2009 a legislativní zpřesnění ZDP	34
3.1.4.1	Změny v sociálním pojištění	34
3.1.4.2	Nové stanovení základu daně ze závislé činnosti při příjmech ze zahraničí.....	35
3.1.4.3	Rozšíření možnosti poskytování darů	35
3.1.4.4	Zvýšení limitu příjmu manžela(ky) při uplatnění slevy na dani ..	35
3.1.4.5	Odborný rozvoj zaměstnanců.....	35
3.1.5	Změny ve zdanění zaměstnanců v roce 2010	36
3.1.5.1	Vyloučení zdanění příjmů ze závislé činnosti ve státě, se kterým má ČR smlouvu o zamezení dvojímu zdanění	36
3.1.5.2	Zvýšení hranice pro osvobození důchodů od daně	36
3.1.5.3	Zvýšení daňového zvýhodnění na dítě	37
3.1.5.4	Terminologická změna invalidních kategorií.....	37
3.2	Analýza zdanění zaměstnanců v roce 2011	37
3.2.1	Nový daňový řád	38
3.2.2	Zvýšení daně za účelem naplnění státního rozpočtu pro případ bleskových povodní	38
3.2.3	Zpřísnění podmínek pro uplatnění odečitatelných položek u daňových nerezidentů.....	38
3.2.4	Pokuta za pozdní podání daňového přiznání	39
3.2.5	Zdanění důchodů pracujících důchodců	39
3.3	Vize vládní koalice o zdanění zaměstnanců do budoucna	39
3.3.1	Věci veřejné.....	39
3.3.2	ODS	40

3.3.3	TOP 09.....	40
3.3.4	Vznik koalice a její představy	40
3.3.5	Co se již koalici povedlo prosadit.....	41
4	Srovnání zdanění zaměstnanců v ČR a jiných zemích EU	42
4.1	Slovenská republika	43
4.1.1	Daňový systém	43
4.1.2	DPFO - jednotlivé daňové kategorie	43
4.1.2.1	Poplatníci daně	44
4.1.2.2	Předmět daně	44
4.1.2.3	Základ daně	45
4.1.2.4	Nezdanitelné části základu daně.....	45
4.1.2.5	Sazba daně.....	47
4.1.2.6	Slevy na dani	47
4.1.2.7	Výpočet daňové povinnosti, zálohy na daň vybírané v souvislosti se závislou činností.....	47
4.1.2.8	Odvod daně.....	48
4.1.3	Daňová asignace	49
4.2	Rakouská republika	49
4.2.1	Daňový systém	49
4.2.2	DPFO – jednotlivé daňové kategorie.....	50
4.2.2.1	Poplatník daně	50
4.2.2.2	Předmět daně	50
4.2.2.3	Základ daně	51
4.2.2.4	Nezdanitelné části základu daně.....	51
4.2.2.5	Sazba daně.....	51
4.2.2.6	Slevy na dani	52
4.2.2.7	Výpočet daňové povinnosti; zálohy na daň vybírané v souvislosti se zaměstnáním.....	53
4.2.2.8	Odvod daně.....	55
4.3	Srovnání výpočtu zálohy na DPFO a čisté mzdy v ČR, SR a RR.....	55
4.4	Vlastní návrh výpočtu záloh na DPFO	57
5	Závěr	58
	Seznam použité literatury	61
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Jednotlivé přílohy	

1 Úvod

Stará pravda říká, že člověk se v životě nevyhne jen třem věcem. Smrti, placení daní a tomu, že se dozví o těchto třech pravdách. Něco na tom bude, protože daně platí v civilizovaném světě všichni každý den, ať už si to uvědomují či nikoli. Daně jsou z hlediska státu hlavním zdrojem pří toku finančních prostředků, ale z hlediska obyvatel tohoto státu jsou nástrojem odčerpávání jejich pracně vydělaných peněz. Daně jsou tedy dvousečným mečem a já jsem se rozhodla v mé diplomové práci pohlédnout na onu stranu obyvatel, kteří jsou v drtivé většině případů nedobrovolným poplatníkem daní.

Téma daně z příjmů jsem si vybrala, neboť co se týče daní vůbec, je to téma nejdiskutovanější jak u našich poslanců, tak u odborné veřejnosti a v neposlední řadě také u těch, kterých se to týká nejvíce - u zaměstnanců. Zaměřím se na problematiku změn ve zdaňování zaměstnanců, které rok od roku mění daň z příjmů fyzických osob tak, že příslušná daňová legislativa je díky nim nepřehledná a složitá a obyčejní daňoví poplatníci jejich zásluhou už dávno ztratili přehled.

V první části diplomové práce analyzuji jednotlivé kategorie týkající se daně z příjmů fyzických osob dle platné legislativy a ukážu postup výpočtu roční daňové povinnosti, měsíčních záloh na daň z příjmů fyzických osob a čisté mzdy zaměstnance.

V druhé části znázorním změny ve zdaňování zaměstnanců, ke kterým došlo na základě jednotlivých novelizací Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, od roku 2006 až do současnosti. Nejvýznamnější změny nejen teoreticky charakterizuji, ale také prakticky předvedu na příkladech. Dále naznačím vizi současné vlády o vývoji zdanění zaměstnanců do budoucna a její úspěšně prosazená a již zavedená vládní daňová opatření s tím související.

Poslední část práce věnuji srovnání zdanění zaměstnanců České republiky se zdaněním zaměstnanců z jiných zemí Evropské unie. Porovnáám jednotlivé daňové kategorie vybraných států Evropské unie s českou zákonodárnou úpravou, srovnám způsob výpočtu daně z příjmů fyzických osob a rozdíl ve výši záloh na daň.

Cílem mé diplomové práce je podat ucelený přehled o vývoji zdanění zaměstnanců v České republice v posledních pěti letech, ukázat na praktických příkladech konkrétní dopady legislativních změn zavedených v daném roce na výši daňové povinnosti zaměstnance a navrhnout vlastní způsob výpočtu daňové povinnosti zaměstnanců.

2 Zdanění příjmů fyzických osob v ČR

ČR je demokratický, ale zároveň také právní stát. Právě díky těmto přívlastkům jsou zde sice lidé zdrojem moci, avšak ve svém chování, jednání a konání jsou omezeni zákonem. Jedním z těchto omezení je placení daní, které ať už člověk chce nebo nechce, ze zákona prostě platit musí. Díky daním je naplňována státní pokladna a je tak vytvořen prostor pro následné spravedlivější přerozdělení příjmů ve společnosti.

Daně v ČR platíme díky několika skutečnostem. Tou první (a dá se říci i stěžejní) je, že nám plyne příjem. Druhým faktem pro placení daní je vlastnictví nemovitého majetku. Dále musíme platit daně i v případech, kdy zdědíme či darujeme majetek, nebo převádíme nemovitost. Další skuteností, na základě které přispíváme do veřejného rozpočtu, je používání motorového vozidla k podnikání. Vedle těchto víceméně¹ daných skutečností, kdy neexistuje možnost volby, platíme daně i v případech, kdy se svým způsobem můžeme dobrovolně rozhodnout, zda daň zaplatíme či nikoli. Jsou to ty případy, kdy je daň skrytá v konečné ceně zboží, a proto nás její platba ani tak „nebolí“. Buď si dané zboží koupíme i včetně daně nebo se můžeme rozhodnout zboží nekupovat a tím se platbě daně vyhnout.

V ČR je daní nejvíce zatíženo zboží, které škodí lidskému zdraví a životnímu prostředí. Což je samozřejmě logické, protože je žádoucí, aby spotřeba tohoto zboží byla co nejmenší. Dle toho, co vlastně dani podléhá, rozlišujeme několik typů daní. V této souvislosti mi nedá, abych neuvedla jeden trefný citát pana doc. Ing. Zdeňka Sadovského, CSc.: „Daně v ČR třídíme na dobré a špatné. Dobré jsou ty, které platí soused.“

2.1 Daňová soustava v ČR a postavení daně z příjmů v této soustavě

Daňový systém ČR je ve svých hlavních znacích podobný systémům většiny vyspělých zemí, zejména evropských. To má na starosti stále probíhající daňová harmonizace v rámci Evropské unie (dále jen EU), již je ČR od května roku 2004 členem. Ačkoli mezi širokou veřejností v ČR převládá názor, že míra zdanění je v naší republice vysoká, není tomu tak ve srovnání se zbytkem Evropy. Podle Evropského statistického úřadu Eurostatu má ČR dokonce jedny z nejnižších daní v EU. Dokazuje to rovněž daňová kvóta, což je nejčastěji používaný ukazatel celkového daňového zatížení obyvatel dané země. Vypočte se jako poměr celkových daňových výnosů k HDP, jinými slovy je to závislost rozpočtu dané země na příjmech z daní. V ČR činí daňová kvóta 36,1 % HDP.

¹ Ne každý, komu plyne příjem, musí automaticky platit daně. Jsou i příjmy osvobozené od daně.

Přestože se v posledních letech toto číslo zvyšuje, v porovnání s průměrem ostatních evropských zemí (39,3 % HDP) je tato kvóta doposud nižší.

Daňová soustava ČR byla jasně do roku 2004 upravena Zákonem č. 212/1992 Sb., o soustavě daní, ve znění pozdějších předpisů, avšak k dnešnímu datu již tento zákon není platný. Legislativně tak můžeme od 1. 1. 2011 vycházet pouze ze **Zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád**, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje správu daní a práva a povinnosti daňových subjektů vznikající při správě daní. Tento zákon také nahradil již neúčinný Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZSDP).

Naše daňová soustava je tvořena **osmi daněmi**, jež budou jednotlivě uvedeny dále. Ale předtím bychom si měli objasnit, co je to daň. V české legislativě žádná konkrétní definice pojmu „daň“ neexistuje. Já daň definuji jako povinnou, zákonem stanovenou platbu, vymáhanou státem od národohospodářských subjektů, jakými jsou firmy a domácnosti. Současně je daň nenávratná platba a jako základní příjem státního rozpočtu slouží k úhradě celospolečenských potřeb (tzv. neúčelovost daně), přičemž neposkytuje zdaňovaným subjektům ekvivalentní protiplnění (tzv. neekvivalentnost daně). Daně se rozdělují na dvě základní skupiny – daně přímé a nepřímé.

Nepřímé daně jsou takové, které postihují spotřebu a jejich poplatníkem je právě spotřebitel. Tyto daně, jak již z názvu vyplývá, jsou vybírány nepřímo při nákupu zboží a služeb. Znamená to, že daň je již zahrnuta v ceně zboží či služby a daňové břemeno zde nese spotřebitel, který si však mnohdy ani neuvědomuje, že nějakou daň zaplatil. Nepřímou daní je daň z přidané hodnoty, spotřební daně a ekologické daně.

Důležitou součástí českého daňového systému jsou **daně přímé**. Podstatou přímých daní je, že se přímo dotýkají příjmu či majetku zdaňovaného subjektu, který tak vědomě nese daňové břemeno a nemá možnost jej na někoho převést. Přímé daně rozlišujeme majetkové a důchodové. Majetkovou daní je daň dědická, darovací, z převodu nemovitostí (tzv. trojdaň), daň z nemovitosti a daň silniční. Mezi důchodové daně se řadí daň z příjmů, dělící se na daň příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob.

Jak jsem již uvedla, **daně tvoří** významnou část příjmů státního rozpočtu. V ČR je to konkrétně **50 % všech příjmů** a pocházejí převážně z nepřímých daní, což je zapříčiněno zvyšováním sazeb daně z přidané hodnoty. Aby ovšem nedošlo k mýlce, zbývající druhou polovinu příjmů rozpočtu netvoří nedaňové a ostatní příjmy, na ty připadá pouze 14 %, ale z 36 % to jsou příjmy z pojistného na sociální zabezpečení. Pokud bychom tedy **pojistné**

na sociální zabezpečení považovaly svým způsobem za daň, pak je ČR státem závislým téměř z 90 % na daňových příjmech.

2.2 Zdanění příjmů fyzických osob

Nejdiskutovanější a nejznámější daní vůbec je právě daň z příjmů fyzických osob. Výše sazby daně z příjmů fyzických osob (dále DPFO) v ČR je vzhledem k sazbám v některých zemích EU nízká. V Dánsku je nejvyšší možná hranice zdanění příjmů fyzických osob 59 %. Avšak musíme brát v potaz, že sazba DPFO v ČR v sobě nezahrnuje sociální a zdravotní pojištění, které je samo o sobě vysoké. Nastíním také problematiku rovné daňové sazby, o níž si mnozí myslí, že je od roku 2008 zavedena i v ČR.

2.2.1 Zákon o daních z příjmů – vysvětlení základních pojmů

Příjmy občanů jsou v ČR zdaňovány na základě Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP). Tento zákon již od svého přijetí v roce 1993 prošel řadou změn, ať už drobných či podstatných. Přesto však definice základních pojmů zůstávají stejné.

ZDP se skládá ze dvou hlavních částí, a to daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob. Neboť cílem mé diplomové práce je analyzovat vývoj zdanění zaměstnanců, budu se proto dále zabývat pouze fyzickými osobami, přestože problematika zdanění příjmů právnických osob je neméně zajímavá. Veškeré následující definování základních pojmů bude tudíž vycházet pouze z první části ZDP – DPFO.

2.2.1.1 Poplatníci daně

Poplatník daně je dle § 20 odst. 1 Zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů daňovým subjektem. Tato definice nám ale pojem moc nepřiblížila. Proto využiji dnes již neúčinného ZSDP, kde byl poplatník obecně je definován jako osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. Poplatníky DPFO jsou jednoduše dle § 2 ZDP fyzické osoby. Tyto dále dělíme podle teritoriálního vymezení jejich zdrojů příjmů na dva typy. Rozlišujeme tedy poplatníky:

- Daňový rezident neboli **poplatník s neomezenou daňovou povinností**. Jedná se o fyzickou osobu, která má na území ČR bydliště nebo zde pobývá alespoň 183 dní v kalendářním roce. Je to poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i ze zdrojů v zahraničí.
- Daňový nerezident čili **poplatník s omezenou daňovou povinností** je fyzická osoba, jež nemá na území ČR bydliště, zdržuje se zde méně než 183 dní v roce nebo to o ní

stanoví mezinárodní smlouva o zamezení dvojího zdanění. Více než 183 dní v roce se tato osoba smí zdržovat na území ČR pouze z důvodu studia či léčení. Daňová povinnost tohoto poplatníka je omezena pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR.

Nutno dodat, že poplatník daně z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků² je běžně označován jako **zaměstnanec**. Také já budu dále v mé práci tento termín využívat a často z něj vycházet.

2.2.1.2 Předmět daně

Předmětem DPFO jsou jednotlivé druhy příjmů. Ty jsou dle svého významu, uplatňování daňových režimů a způsobu výběru daně seřazeny do pěti skupin. Vedle těchto příjmů, ačkoliv si to mnoho lidí neuvědomuje, jsou předmětem daně také příjmy, které jsou od daně osvobozeny. Ty jsou podrobně vyjmenovány v § 4 ZDP.

Příjem, který je předmětem daně, může být **peněžní, nepeněžní, dosažený i směnou**. Nepeněžním příjmem zaměstnance může být část mzdy v naturální formě, jako třeba poskytnutí výrobků, výkonů nebo služby, poskytnutí výrobků či materiálu za cenu nižší než je cena prodejni anebo 1 % ze vstupní ceny služebního motorového vozidla, které používá zaměstnanec k soukromým účelům. Nepeněžní příjem se oceňuje podle Zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, pokud nestanoví přímo ZDP jinak.

Předmětem DPFO jsou následující skupiny zdanitelných příjmů:

- **Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky** (§ 6 ZDP) – tyto příjmy podrobně analyzuji v samostatné kapitole 2.3 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky.

- **Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti** (§ 7 ZDP).
- **Příjmy z kapitálového majetku** (§ 8 ZDP).
- **Příjmy z pronájmu** (§ 9 ZDP).
- **Ostatní příjmy** (§ 10 ZDP).

Kromě vymezení výše jmenovaných příjmů, které předmětem daně jsou, charakterizuje ZDP také příjmy, jež **předmětem daně nejsou**. Jejich detailní výčet je uveden § 3 odst. 4 ZDP. V praxi bývají nejčastějšími příjmy, které nejsou předmětem daně, příjmy získané zděděním, darováním, nabytím akcií nebo podílových listů od státu, dále úvěry a půjčky, příjmy z rozšíření či zúžení společného jmění manželů a příjem au-pair v zahraničí.

² Příjem ze závislé činnosti a funkčních požitků je charakterizován v kapitole 2.2.1.2 Předmět daně

2.2.1.3 Základ daně

Základ daně je daňová kategorie, z níž se vypočítává sazbou daně poplatníkovou daňová povinnost. Základ DPFO je obecně definován v § 5 odst. 1 ZDP jako částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi za zdaňovací období, za které je považován kalendářní rok, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Tato definice ovšem neplatí, pokud je u jednotlivých příjmů v § 6 až 10 stanoveno jinak. Do základu daně se nezahrnují příjmy osvobozené od daně a příjmy, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou daně.

Obecný základ daně je tvořen pěti dílčími základy daně podle jednotlivých druhů příjmů (§ 6 až 10 ZDP). Pokud poplatníkovi za kalendářní rok plynou souběžně dva nebo více příjmů uvedených v § 6 až 10, v tom případě je základem daně součet dílčích základů daně. Souhrn dílčích základů daně se snižuje o nezdanitelné části a odčitatelné položky³, které jsou blíže rozebrány v následující kapitole. Každý dílčí základ daně je charakteristický odlišným způsobem stanovení základu daně a výpočtem daně, avšak pro potřeby mé diplomové práce s přehledem postačí, pokud dále podrobně analyzuji pouze dílčí základ daně dle § 6 ZDP.

Dílčím základem daně dle § 6 ZDP je úhrn příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků zúčtovaný nebo vyplacený zaměstnanci a snížený o částky, které jsou od daně osvobozeny a zvýšený o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění, které je povinen platit sám za sebe zaměstnavatel. Toto povinné pojištění představuje 34 %. Z toho 25 % činí (zkráceně) sociální pojištění a 9 % činí zdravotní pojištění. Tento příjem plynoucí zaměstnanci navýšený (v praxi též nabrutowaný) o povinné pojistné zaměstnavatele se nazývá **superhrubá mzda**.

Z tohoto dílčího základu daně nemůže vzniknout ztráta, ani jej nelze se ztrátou z ostatních dílčích základů kompenzovat. Buď zaměstnanec má příjem a v tom případě je základ daně kladný, nebo příjem nemá a jeho základ daně je tak nulový. Je tedy jasné, že tento dílčí základ daně nikdy nemůže být záporný.

2.2.1.4 Nezdanitelné části základu daně

Nezdanitelné části základu daně jsou uvedeny v § 15 ZDP a představují takové položky, které **snižují základ daně z příjmů fyzické osobě**, avšak jedině při splnění

³ Odčitatelné položky se týkají fyzických osob obecně, ale ne přímo zaměstnanců. Z toho důvodu se jimi nebudu dále zabývat.

podmínek pro jejich uplatnění. Všechny nezdanitelné částky jsou zásadně ročními odpočty a musí být pro jejich uplatnění kromě jiného doloženy písemným potvrzením nebo smlouvou. V současné době je nezdanitelných částí celkem šest, a to:

- **Nezdanitelná částka darů na vymezené účely** – je možno ji uplatnit, pokud poplatník poskytne dary fyzickým osobám s bydlištěm v ČR nebo právnickým osobám se sídlem v ČR na zákonem přesně definované účely (např. financování vědy a výzkumu, na policii, ochranu zvířat, ekologické či náboženské účely atd.). Současně musí být splněna kromě účelu také úhrnná hodnota darů, která musí činit alespoň Kč 1 000,- nebo musí přesáhnout 2 % ze souhrnu dílčích základů daně. Nejvýše si ale poplatník může odečíst dary ve výši 10 % z ročního základu daně. Do této kategorie se řadí také bezpříspěvkové dárcovství krve, které je považováno jako dar na zdravotnické účely, a je oceněn částkou Kč 2 000,- za jeden odběr.

- **Odpověď placených úroků z hypotečního úvěru nebo z úvěru ze stavebního spoření** – pokud poplatník použije výše uvedený typ úvěru na financování svých bytových potřeb, může si ročně snížit základ daně o zaplacené úroky na tomto úvěru. Omezením je, že součet takto zaplacených úroků ze všech úvěrů u poplatníků v téže domácnosti nesmí překročit ročně Kč 300 000,-.

- **Odpověď placených příspěvků na penzijní připojištění** – přispívá-li si poplatník na penzijní připojištění se státním příspěvkem, může si tyto zaplacené příspěvky, snížené o Kč 6 000,- ročně, odečíst od svého základu daně. Maximálně lze takto odečíst Kč 12 000,- za rok.

- **Odpověď platby pojistného na soukromé životní pojištění** – tuto nezdanitelnou částku lze uplatnit v případě, kdy zaměstnanec sám uzavřel s pojišťovnou pojistnou smlouvu na jeden ze tří typů soukromého životního pojištění, na jejímž základě pravidelně platí pojistné a je splněno tzv. „pravidlo 60 na 60“. To znamená, že výplata pojistného plnění je ve smlouvě sjednána až po 60 kalendářních měsících a zároveň nejdříve v kalendářním roce, v němž dosáhne poplatník věku 60 let. Opět je zde omezení maximálně částkou v úhrnu Kč 12 000,- ročně.

- **Odpověď zaplacených členských příspěvků členem odborové organizaci** – člen odborové organizace, který platí této organizaci členské příspěvky, může si jejich platbu odečíst od základu daně do výše 1,5 % zdanitelných příjmů. Jelikož ve většině případů dnes bude tato částka vysoká, je lepší hlídat druhý absolutní limit, a sice nejvýše Kč 3 000,- za jeden rok.

- **Odečet úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání** – pokud poplatník uhradil na vlastní účet (tedy nikoli zaměstnavatel) zkoušku nutnou pro ověření výsledků jeho dalšího vzdělávání, může si odečíst od základu daně ročně až částku Kč 10 000,-. Jestliže jde o poplatníka se zdravotním postižením, zvyšuje se částka za rok na Kč 13 000,-, s těžším zdravotním postižením až na Kč 15 000,-.

2.2.1.5 Sazba daně

Do roku 2008 byla sazba DPFO sazbou klouzavě progresivní, což znamená, že se zvyšovala v závislosti na výši příjmů poplatníka. Existovalo několik daňových pásem, přičemž pásma byla rozdělena dle výše ročních příjmů poplatníka, a každému pásmu odpovídala jedna sazba daně. Přesné hranice pásem se v průběhu let měnily, ale jejich počet byl od roku 2000 zachován stejný, vždy byla daňová pásma čtyři.

Pro představu uvedu, že v roce 2007 poplatníci s měsíčními příjmy do Kč 10 100,- spadali do nejnižšího daňového pásma a podléhali 12%ní sazbě daně a poplatníci mající příjmy za měsíc vyšší než Kč 27 600,- se řadili naopak do nejvyššího daňového pásma a byli zdaněni sazbou daně ve výši 32 %. Vývoj daňové sazby od roku 2000 uvádím v Příloze č. 1.

Dnes máme sazbu daně pouze jednu, tzv. rovnou sazbu daně. Je uvedena v § 16 ZDP a činí **15 %**. Tato jednotná sazba se vztahuje na všechny poplatníky DPFO. Ve skutečnosti je ale sazba vyšší než 15 %, protože v ČR se základ daně stanoví jako superhrubá mzda, která představuje 1,34 násobek hrubé mzdy. Reálná sazba DPFO tak činí nikoliv 15 %, ale 20,1 % (tzn. 15 % krát koeficient 1,34).

A bohužel ani ona „rovná sazba“ úplně rovná není. To je zapříčiněno způsobem, jakým je stanoven základ daně a výše odpočitatelných položek. V ČR je tak místo rovné sazby daně, která se správně nazývá proporcionální sazbou, sazba daně degresivní. Je to z toho důvodu, že existují stropy sociálního a zdravotního a pojištění a nad tento strop (což je měsíčně Kč 148 440,-) je daňová sazba už skutečně jen 15 % (superhrubá mzda se rovná hrubé). Pravda je tedy taková, že naše „rovná sazba“ DPFO je jednoznačně degresivní a pomáhá těm nejbohatším s nadprůměrnými příjmy, kteří jsou v důsledku zdaňování tak nízko, jako v rozvojových zemích. Jsme asi jediná země na světě, kde mají degresivní DPFO.

2.2.1.6 Slevy na dani

Další důležitou kategorií, kterou je třeba si osvojit před samotným výpočtem daňové povinnosti, jsou slevy na dani. Jsou upraveny v § 35ba ZDP a můžeme říci, že slevy

na dani jsou daňovým nástrojem, který v sobě nese prvek solidarity. Slevy na dani obecně snižují výslednou daňovou povinnost fyzických osob stanovenou z ročního základu daně při splnění podmínek pro jejich uplatnění. U české daně z příjmů máme slevy na dani dvojího charakteru. První skupina slev jsou slevy nevztahující se k osobě poplatníka a je to sleva na zaměstnávání zaměstnance se sníženou pracovní schopností a sleva pro příjemce investičních pobídek. Těmito slevami se nebudu zabývat, protože se nevztahují k daňové povinnosti zaměstnance. Druhou skupinou jsou slevy na dani vztahující se k osobě poplatníka a v rámci měsíčních záloh na DPFO je pro uplatnění těchto slev podstatné, zda má zaměstnanec podepsáno Prohlášení k dani. Pokud zaměstnanec podepíše Prohlášení k dani, pak má nárok na snížení jeho měsíční zálohy na DPFO, a to ve výši jedné dvanáctiny slevy na dani uvedené v ZDP.

- **Základní sleva na dani – na poplatníka** – činí Kč 23 640,- Kč ročně a má právo si ji uplatnit každý poplatník – rezident ČR – včetně poživatelů starobního důchodu. Nerezidenti na tuto slevu mají nárok, pokud souhrn jejich příjmů z ČR činí minimálně 90 % veškerých jejich příjmů.

- **Sleva na dani na manžela(ku)** – pokud poplatník žije v jedné domácnosti s manželem(kou), který(á) nemá žádný příjem, nebo má příjem do Kč 68 000,- za rok, může si uplatnit tuto slevu ve výši Kč 24 840,- ročně (je-li manžel(ka) držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka na Kč 49 680,- ročně). Výjimkou u této slevy je, že ji jako jedinou nelze uplatnit měsíčně, ale pouze v rámci ročního zúčtování nebo při podání daňového přiznání⁴.

- **Sleva na dani na invaliditu poplatníka** – ve výši Kč 2 520,- za rok. Na tuto slevu má nárok poplatník, který pobírá invalidní důchod z důchodového pojištění pro invaliditu prvního nebo druhého stupně. Pobírá-li poplatník invalidní důchod z titulu invalidity třetího stupně, sleva je dvojnásobná, tj. Kč 5 040,- ročně.

- **Sleva na dani u držitele průkazu ZTP/P** – průkaz ZTP/P znamená zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce a v případě, že je poplatník jeho držitelem, může si svou daňovou povinnost snížit ročně o Kč 16 140,-.

- **Sleva na dani u studenta** – po dobu soustavné přípravy studií na budoucí povolání až do věku 26 let si může poplatník odečítat od daně částku Kč 4 020,- ročně. Jedná-li se o doktorské studium v prezenční formě na vysoké škole, může si poplatník uplatňovat slevu až do 28 let.

⁴ Od letošního roku se nejedná o daňové přiznání, ale daňové tvrzení. Já budu přesto ve své práci z důvodu zvyklosti pojmu používat starý pojem daňové přiznání.

Zvláštním typem slevy na dani je **daňové zvýhodnění na dítě** (§ 35c ZDP). To může mít jak charakter slevy na dani, tak daňového bonusu. Poplatník si může od daňové povinnosti odečíst ročně až Kč 11 604,- za každé vyživované dítě žijící s ním ve společné domácnosti (je-li dítě držitel průkazu ZTP/P, je částka dvojnásobná). Daňové zvýhodnění, jak už bylo řečeno, může být uplatněno formou slevy na dani, v případě, že daňová povinnost je vyšší než zvýhodnění na dítě, nebo formou daňového bonusu, když je daňová povinnost nižší než zvýhodnění na dítě, nebo kombinací slevy na dani a daňového bonusu. Daňový bonus může být poplatníkovi vyplacen při splnění dvou podmínek:

- jestliže se výše bonusu rovná alespoň Kč 100,-, maximálně ale do částky Kč 52 200,- ročně a
- příjem poplatníka (dle § 6, 7, 8 nebo 9 ZDP) za zdaňovací období musí činit alespoň šestinásobek minimální mzdy.

2.2.1.7 Výpočet daňové povinnosti

Tuto kapitolu věnuji zdaňování příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků. Poplatníkem bude tedy vždy zaměstnanec s příjmy pouze ze závislé činnosti a funkčních požitků, případně zaměstnanec, jemuž kromě tohoto hlavního zdroje příjmů - závislé činnosti, plynou příjmy i z jiných doplňkových činností. K tomu, abychom mohli správně vypočítat výši daňové povinnosti z příjmů dle § 6 ZDP, je třeba znát několik základních faktorů ovlivňujících výši daně.

Největší vliv na rozdílný postup výpočtu daně má **podepsání Prohlášení k dani**. Pokud zaměstnanec podepíše toto Prohlášení, pak má nárok na slevy na dani a daňové zvýhodnění a daň musí být vždy vybírána formou zálohy, kterou za zaměstnance vypočítává, sráží a odvádí jeho zaměstnavatel. Jestliže zaměstnanec nepodepíše Prohlášení, pak musí zaměstnavatel sám určit, zda zaměstnanci srazit zálohu na DPFO (samozřejmě bez nároku na uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění), nebo zda daňovou povinnost vypočítá zaměstnanci srážkovou daní. V případě, že má zaměstnanec v jednom měsíci souběžně více zaměstnavatelů, Prohlášení může mít podepsáno vždy jen u jednoho zaměstnavatele.

Dalším rozhodujícím faktorem pro použití daného režimu zdanění je výše měsíčního příjmu poplatníka. Limitní hranice je zde **Kč 5 000,- měsíčně od téhož zaměstnavatele**. Odlišně se daň počítá i v případě, kdy zaměstnanec pracuje na Dohodu o provedení práce a kdy pracuje na Dohodu o pracovní činnosti. Je vidět, že výpočet DPFO je obsáhlý a problematický, a proto mu budu věnovat celou samostatnou kapitolu, kde výpočet

pro jednotlivé případy podrobně rozeberu. Pozornost je třeba věnovat také informaci, zda je poplatník daňovým rezidentem či nerezidentem, a zdali se zdroj jeho příjmů nachází na území ČR nebo v zahraničí.

Tab. 2.2.1.7.1 Struktura ročního zúčtování záloh na DPFO

Roční úhrn příjmů od všech zaměstnavatelů v Kč + roční úhrn pojistného placeného zaměstnavatelem (34 % z hrubých mezd)
= základ daně – nezdánitelné části základu daně § 15 ZDP
= základ daně snížený o nezdánitelné částky Základ daně zaokrouhlený na stovky dolů x sazba DPFO 15 %
= daňová povinnost – roční slevy na dani § 35ba, 35c ZDP
= výsledná daňová povinnost – zaplacené zálohy na DPFO
= doplatek daně (zálohy < výsledná daňová povinnost)
Nebo
= přeplatek na dani (zálohy > výsledná daňová povinnost)

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2.1.8 Odvod daně

Každá fyzická osoba, nyní mám opět na mysli konkrétně zaměstnance, má ze zákona povinnost odvádět DPFO správci daně. Správcem daně se myslí místně příslušný finanční úřad nebo jemu nadřízené finanční ředitelství. Příslušnost fyzické osoby k danému správci daně se řídí dle místa jejího trvalého pobytu, případně dle místa, kde pobývá nejvíce dnů v roce. Daň může odvést buď za zaměstnance jeho zaměstnavatel prostřednictvím **ročního zúčtování daně** (pouze pokud zaměstnanec pobíral mzdu od jednoho zaměstnavatele současně a zaměstnavatel má potvrzení o příjmech zaměstnance od předchozích zaměstnavatelů), nebo zaměstnanec sám osobně formou **daňového přiznání**⁵. Ten, kdo daňové přiznání podává, je povinen sám daň vypočítat a uvést veškeré slevy, zvýhodnění a odpočty. Lhůta pro podání daňového přiznání k DPFO je do konce třetího měsíce následujícího po skončení zdaňovacího období. Zpracovává-li zaměstnanci přiznání daňový poradce, může být přiznání podáno až do konce šestého měsíce následujícího

⁵ Daňové přiznání lze podat jen na tiskopise vydaném ministerstvem nebo na počítačových sestavách totožných s tiskopisem. Součástí daňového přiznání jsou i vyznačené přílohy.

po skončení zdaňovacího období. Jinak řečeno, daňové přiznání k DPFO musí být podáno buď k 31. březnu, nebo nejpozději k 30. červnu následujícího roku.

A tady vyvstává problém, v jakých případech je tedy zaměstnanec povinen sám podat daňové přiznání? V praxi je tato otázka zásadní. Existují totiž i případy, kdy má zaměstnanec zdanitelné příjmy a přesto přiznání podávat nemusí. Jednotlivé situace, kdy je či není zaměstnanec povinen podat přiznání dle §38g ZDP, uvádím v následující tabulce.

Tab. 2.2.1.8.1 Povinnost podat daňové přiznání

Daňové přiznání musí podat ten,	Daňové přiznání nemusí podávat ten,
<ul style="list-style-type: none"> komu plynou roční příjmy, které jsou předmětem DPFO a nejsou od daně osvobozeny nebo nejde o příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, vyšší jak Kč 15 000,- 	<ul style="list-style-type: none"> měl příjmy pouze od jednoho anebo postupně od více plátců daně a u všech těchto plátců podepsal Prohlášení k dani a nemá jiné příjmy vyšší než Kč 6 000,- za rok
<ul style="list-style-type: none"> jehož roční příjmy, které jsou předmětem DPFO, nepřesáhly Kč 15 000,-, ale vykazuje daňovou ztrátu 	
<ul style="list-style-type: none"> kdo měl příjmy ze závislé činnosti a z funkčních požitků ze zdrojů na území ČR od více plátců současně a z těchto příjmů byla sražena záloha na daň (typicky dvě a více zaměstnání současně) 	<ul style="list-style-type: none"> má příjmy pouze ze závislé činnosti a z funkčních požitků ze zahraničí a tyto příjmy jsou vyjmuty ze zdanění
<ul style="list-style-type: none"> kdo je nerezident a uplatňuje slevu na dani <ul style="list-style-type: none"> – na manželku, – částečný invalidní důchod, – plný invalidní důchod, – je držitelem průkazu ZTP/P a daňové zvýhodnění 	

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě podaného daňového přiznání se musí vypočtená daň odvést příslušnému správci daně. Tahle technika výběru daně představuje **jednorázový výběr daně**. Druhým způsobem výběru daně je **zálohové placení daně**, kdy se daň platí v průběhu zdaňovacího období formou záloh. Zálohy z příjmů ze závislé činnosti vypočte zaměstnanci zaměstnavatel z měsíčního vyplaceného příjmu dle § 38h ZDP.

Způsoby **placení daní** najdeme v § 59 ZSDP. Nejčastější formou platby je:

- bezhotovostní převod z bankovního účtu,

- úhrada daně v hotovosti na pokladně finančního úřadu (i jiného než místně příslušného),
- prostřednictvím daňové složenky nebo poštovní poukázky.

Daň se vždy platí v české měně na příslušný účet finančního úřadu a u každé platby musí být uvedeno, na kterou daň se vztahuje. Daň musí být zaplacená do čtyř pracovních dnů po termínu pro podání daňového přiznání – tzn. do čtyř pracovních dnů po konci třetího měsíce následujícího po skončení zdaňovacího období. I tady platí, že pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce, může být lhůta prodloužena až o tři měsíce.

V této souvislosti bych ráda upozornila na jednu skutečnost – a to, že při placení DPFO se považuje za **den platby** u bezhotovostního převodu den, kdy banka připsá peněžní prostředky na účet finančního úřadu, nikoliv den, kdy poplatník odeslal peníze ze svého účtu. Aby byla splněna zákonná povinnost, musí být placená částka připsána na účet finančního úřadu nově do čtyř pracovních dnů po lhůtě podání daňového přiznání. Úroky z prodlení se začínají počítat až od pátého pracovního dne po termínu pro podání daňového přiznání.

To vše platí pouze v případě, že daň přesáhne Kč 200,-. Není-li tomu tak, daň se poplatníkovi nepředepíše ani neplatí.

2.2.2 Zálohy na daň vybírané v souvislosti se závislou činností

Zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků se vypočítávají podle § 38h ZDP. Výpočet zálohy a zároveň i vlastní zdanění zaměstnance probíhá ze základu pro výpočet zálohy, kterým je úhrn příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků (ať už jen zúčtovaný, nebo vyplacený) za kalendářní měsíc nebo zdaňovací období. Tento úhrn příjmů je snížený o částky, které jsou osvobozeny od daně, a zároveň se navyšuje o povinné pojistné placené zaměstnavatelem. Pokud je tento základ do Kč 100,-, zaokrouhluje se záloha na celé koruny nahoru. Je-li základ nad Kč 100,-, je záloha zaokrouhlena na celé stokoruny nahoru. Měsíční **záloha na daň činí 15 %**, avšak je třeba dávat pozor na to, zda je základem superhrubá mzda⁶ nebo pouze hrubá mzda a zda příjem převyšuje či nikoliv Kč 5 000,- měsíčně.

Obecný postup výpočtu měsíční zálohy na DPFO, kterou zaměstnanci vypočítává ze mzdy zaměstnavatel, je následující.

⁶ Pojem superhrubá mzda je již vysvětlen v kapitole 2.2.1.3 Základ daně, a proto jej nebudu znova rozebírat.

Tab. 2.2.2.1 Struktura výpočtu měsíční zálohy na DPFO

Hrubá mzda v Kč + pojistné placené zaměstnavatelem (34 % z hrubé mzdy)
= superhrubá mzda Základ daně pro výpočet zálohy na DPFO zaokrouhlený na stokoruny nahoru x sazba DPFO 15 %
= záloha na DPFO – měsíční slevy na dani § 35ba ZDP
= záloha na DPFO snižená o slevy na dani – měsíční daňové zvýhodnění ve formě slevy na dani § 35c ZDP (záloha > daňové zvýhodnění)
= záloha na DPFO sražená zaměstnanci ze mzdy Nebo + měsíční daňové zvýhodnění ve formě daňového bonusu § 35c ZDP (záloha < daňové zvýhodnění)
= daňový bonus

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2.2.1 Zálohy, kdy je základem pro jejich výpočet superhrubá mzda

Jedná se o případy, kdy plyne zaměstnanci příjem na základě klasické **Pracovní smlouvy nebo Dohody o pracovní činnosti**. Základem pro výpočet zálohy je tedy superhrubá mzda, čili hrubý příjem navýšený o povinné sociální a zdravotní pojistné placené zaměstnavatelem ve výši 34 %. Základ se zaokrouhlí na celé stokoruny nahoru a následně se z něj vypočítá 15%ní záloha, která se v případě, že má zaměstnanec podepsáno Prohlášení k dani, sníží o nárokové slevy na dani.

Trochu jiný výpočet zálohy se použije v případě výše měsíčních příjmů od téhož zaměstnavatele nepřesahujících Kč 5 000,-. Postupuje se totiž dle § 6 odst. 4 ZDP, kdy tyto příjmy tvoří samostatný základ daně a jsou zdaněny srážkovou sazbou daně ve výši 15 %. Nejedná se tedy o zálohu na daň, ale **srážkovou daň**. Opět v situaci, kdy má zaměstnanec podepsanu dohodu o pracovní činnosti, je základem pro výpočet srážkové daně superhrubá mzda, ale ta se již nezaokrouhluje. Zásadním rozdílem oproti záloze na daň je to, že nelze uplatnit žádnou slevu na dani.

2.2.2.2 Zálohy, kdy je základem pro jejich výpočet hrubá mzda

Z hrubé mzdy jsou počítány zálohy na daň v situacích, kdy plyne zaměstnanci příjem z **Dohody o provedení práce**. Základem pro výpočet zálohy je hrubá mzda, to znamená

mzda zaměstnance nenavýšená o částku povinného pojistného placeného zaměstnavatelem. Z této hrubé mzdy se odvede záloha na daň ve výši 15 %, která může být opět snížena o uplatněné slevy na dani, pokud zaměstnanec podepsal Prohlášení k dani.

I tady musíme zohlednit situaci, kdy měsíční úhrn příjmů zaměstnance od téhož zaměstnavatele nepřevyšuje Kč 5 000,-, a tak tvoří samostatný základ daně. Opětovně se nejedná o zálohu na daň, ale o srážkovou daň. Plyne-li příjem z dohody o provedení práce, pak i zde je základem pro výpočet srážkové daně pouze hrubá mzda. Tento výpočet je nejjednodušší, neboť vypočteme pouze 15%ní daň z hrubé mzdy a to je vše. Nemusíme nic brutovat a nemáme ani nárok na žádnou slevu na dani.

S výpočtem záloh na DPFO souvisí také výpočet čisté mzdy. Čím je záloha vyšší, tím nižší dostává zaměstnanec vyplacenou čistou mzdu. Níže uvádím algoritmus výpočtu čisté mzdy zaměstnance.

Tab. 2.2.2.2.1 Postup výpočtu čisté mzdy zaměstnance

Hrubá mzda v Kč
– zdravotní pojistné placené zaměstnancem (4,5 %)
– důchodové pojistné placené zaměstnancem (6,5 %)
= mzda snižovaná o povinné pojistné zaměstnance
– záloha na DPFO
nebo
+ daňový bonus
= čistá mzda k výplatě

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

Po objasnění pojmů z problematiky zdanění příjmů fyzických osob v minulé kapitole se nyní zaměřím na jednu specifickou skupinu příjmů, a to na příjmy dle § 6 ZDP. Několikrát už tento druh příjmů v mé práci byl zmiňován, a proto jej teď zvlášť analyzuji, neboť co se týče významu pro mou práci, je třeba mu věnovat značnou pozornost.

2.3.1 Příjmy ze závislé činnosti

Ten, komu plynou příjmy ze závislé činnosti, je v určitém závislém postavení ve vztahu k tomu, kdo tyto příjmy vyplácí. Jakákoliv osoba, která vyplácí příjmy ze závislé činnosti, je označována zákonem jako zaměstnavatel a příjemce příjmů je zaměstnanec (je poplatníkem daně). Ono závislé postavení vlastně znamená, že zaměstnanec je při výkonu práce povinen dbát příkazců plátce, kterým je zaměstnavatel. Mezi příjmy ze závislé

činnosti se řadí kromě příjmů pravidelných také příjmy jednorázové. Konkrétní příjmy ze závislé činnosti jsou uvedeny v § 6 odst. 1 ZDP.

- Jsou to jednak **příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního či členského poměru**, jednak i **příjmy plynoucí v souvislosti se současným, dřívějším nebo budoucím výkonem závislé činnosti**. Pracovněprávní vztah vzniká na základě uzavření Pracovní smlouvy, Dohody o provedení práce a Dohody o pracovní činnosti. Příjem plynoucí v souvislosti s budoucím výkonem závislé činnosti bývá často stipendium, které vyplácí společnost studentovi, jenž se již nyní společnosti zaváže, že po skončení studia u ní nastoupí do pracovního poměru.

- **Příjmy za práci členů družstev pro družstvo, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností** pro tyto společnosti. Jednatel jako takový nemůže se společností uzavřít pracovní smlouvu na činnost, která plyne ze Zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, např. že zastupuje a jedná za společnost, vede společnost, nabírá a propouští zaměstnance. Jednatel může jedině uzavřít Pracovní smlouvu na činnosti, které z obchodního zákoníku nevyplývají. Taková Pracovní smlouva mezi společností a jednatelem, který je zároveň v pracovněprávním vztahu se společností (tzn., že vedle výkonu funkce jednatele dané ObchZ vykonává i funkci manažera či jinou funkci řídící se Zákoníkem práce), se často uzavírá ve formě manažerské smlouvy. Naopak pokud jednatel vykonává pouze funkci jednatele, jde čistě o obchodně právní vztah, kdy je uzavřena Smlouva o výkonu funkce jednatele.

- Od roku 2008 spadají do této kategorie příjmů také **příjmy za práci likvidátorů**, které se předtím řadili do dílčího základu daně dle § 7 ZDP. Teprve v tomto roce byl totiž zohledněn fakt, že likvidátor je orgánem společnosti a za výkon své funkce odpovídá stejným způsobem jako členové statutárních orgánů.

- Poslední kategorií příjmů ze závislé činnosti jsou **odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob**. Odměny členů představenstva, valné hromady, dozorčí rady či jiných orgánů a odměny společníků jsou také příjmy ze závislé činnosti, přestože zde závislost svým způsobem chybí.

2.3.2 Příjmy z funkčních požitků

Jak už ze samotného názvu plyne, mají tyto příjmy spojitost s výkonem určité funkce. **Funkčními požitky** zpravidla rozumíme platy či odměny za výkon funkce, jež

nemají charakter závislé činnosti. Přehled funkčních požitků najdeme v § 6 odst. 10 ZDP. Jsou to:

- **Funkční platy** členů vlády, poslanců a senátorů Parlamentu ČR, poslanců Evropského parlamentu zvolených na území ČR a platy vedoucích ústředních úřadů státní správy. Ústředními úřady státní správy jsou pro představu Úřad vlády ČR, Národní bezpečnostní úřad nebo třeba Český statistický úřad.

- **Odměny za výkon funkce** v orgánech obcí, jiných orgánech územní samosprávy, státních orgánech, občanských a zájmových sdruženích, komorách a v jiných orgánech a institucích.

2.4 Sociální a zdravotní pojištění ve vazbě na zdanění fyzických osob

Vazba mezi daní z příjmů fyzických osob a sociálním a zdravotním pojištěním je tak těsná, že ji nejde opomenout. Vždyť už samo pojistné obecně je v určitém směru chápáno jako daň, neboť se jedná o povinnou platbu do veřejného rozpočtu. Příjmy z tohoto pojištění se podílí na celkových příjmech státního rozpočtu 36 %. Rozdílem oproti dani je účelovost pojistného, protože v době placení již víme (byť nepřímo), na jaký účel bude platba použita – na dávky plynoucí účastníkům pojištění.

Další spojitostí sociálního a zdravotního pojištění a daně z příjmů je to, že se pojistné vypočítává z vyměřovacího základu, kterým (i když s pár výjimkami) není nic jiného než dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Navíc při vášnivých debatách o zdanění fyzických osob a jeho vývoji je jen málokdy opomenuto také sociální a zdravotní pojištění.

A teď k vymezení jednotlivých typů pojištění. Ačkoliv se běžně v praxi používá pojem sociální pojištění v užším slova smyslu pouze pro nemocenské a důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti, já tento pojem budu používat v širším slova smyslu, jako jeden systém zahrnující i zdravotní pojištění. Při rozdělení systému sociálního pojištění v ČR budu vycházet z rozdělení, které používá ve své knize Vančurová⁷. Systém sociálního pojištění je složen jako celek ze čtyř subsystémů. Těmito subsystémy jsou:

- veřejné zdravotní pojištění,
- nemocenské pojištění,

⁷ VANČUROVÁ, A., KLAZAR, S. *Sociální a zdravotní pojištění – úvod do problematiky*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 124 s. ISBN 978-80-7357-381-2.

- důchodové pojištění,
- státní politika zaměstnanosti.

Při analyzování jednotlivých pojištění se budu vždy orientovat výlučně na zaměstnance.

2.4.1 Zdravotní pojištění

Prvním subsystémem sociálního pojištění je zdravotní pojištění. Úplné a právně správné označení zdravotního pojištění je **veřejné zdravotní pojištění** a zjednodušeně se dá říci, že slouží ke krytí výdajů na financování nutné zdravotní péče v zákonem daném rozsahu. Takovou hrazenou péčí je třeba léčebná ambulantní a ústavní péče, závodní preventivní péče, lázeňská péče, pohotovostní a záchranná služba, doprava nemocných a pitva. Právně je zdravotní pojištění upraveno **Zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění**, ve znění pozdějších předpisů a **Zákonem č. 592/92 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění**, ve znění pozdějších předpisů.

Pojištěncem zdravotního pojištění se stává každá osoba s trvalým pobytem na území ČR. Zvláštní skupinou pojištěnců jsou zaměstnanci, kteří jsou definováni pro účely tohoto pojištění jako fyzické osoby, kterým plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti nebo funkčních požitků podle § 6 ZDP. Zde právě vidíme vazbu mezi daní z příjmů a systémem sociálního pojištění. **Zaměstnanec** se stává pojištěncem zdravotního pojištění i v případě, kdy nemá na území ČR trvalý pobyt, ale je zaměstnán u zaměstnavatele se sídlem nebo trvalým pobytem v ČR.

Každý zaměstnanec je současně ze zákona také **plátcem** zdravotního pojištění. Pozor ale na výjimky, které jsou uvedeny v § 5 Zákona o veřejném zdravotním pojištění. Na rozdíl od daňové povinnosti nemají povinnost platit zdravotní pojištění studenti mající pouze příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků za práci z praktického výcviku, osoby činné na základě dohody o provedení práce a další výjimky uvedené v daném paragrafu. Povinnost platit pojistné vzniká zaměstnanci dnem nástupu do zaměstnání. Kromě zaměstnance je plátcem pojistného i zaměstnavatel, jenž platí část pojistného za své zaměstnance.

Výše pojistného činí **13,5 % z vyměřovacího základu** za kalendářní měsíc a výši pojistného je plátcе povinen si sám vypočítat. Za zaměstnance platí pojistné ze 2/3 zaměstnavatel (tj. 9 %) a z 1/3 **zaměstnanec** (tj. **4,5 %**). Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru a platí se na účet příslušné zdravotní pojišťovny, u které je zaměstnanec pojištěn. Zaměstnavatel odvádí část pojistného, které platí za své

zaměstnance a část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho mzdy, a to i bez souhlasu zaměstnance. Zaměstnanec tudíž nemusí nic vypočítávat ani odvádět, vše za něj dělá jeho zaměstnavatel.

2.4.2 Sociální zabezpečení

Dalšími subsystémy sociálního pojištění jsou nemocenské a důchodové pojištění a státní politika zaměstnanosti. Všechny tyto subsystémy se pro zjednodušení označují jedním souhrnným názvem sociální zabezpečení. Právně je sociální zabezpečení ošetřeno **Zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti**, ve znění pozdějších předpisů.

Poplatníkem pojistného na sociální zabezpečení, jenž je ze zákona povinen platit toto pojistné, je každý zaměstnanec v pracovním poměru, který je účasten nemocenského pojištění podle Zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Výjimkou je opět případ, kdy zaměstnanec vykonává činnost na základě Dohody o provedení práce.

Výše pojistného na sociální zabezpečení činí pro zaměstnance **6,5 % z vyměřovacího základu** za kalendářní měsíc. Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru a platí se na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Stejně jako zdravotní pojištění, také sociální zabezpečení vypočítává a odvádí za zaměstnance jeho zaměstnavatel. Ten je také povinen platit pojistné na sociální zabezpečení i za sebe, a to v celkové výši 25 % ze svého vyměřovacího základu.

Jak uvidíme dále, abychom byli zcela terminologicky přesní, od roku 2009 již nemusíme používat u zaměstnanců termíny zdravotní pojištění a pojištění na sociální zabezpečení, protože pojištění na sociální zabezpečení je tvořeno už jen důchodovým pojištěním. Zaměstnanec si tedy ze své mzdy platí zdravotní a důchodové pojištění.

2.4.2.1 Důchodové pojištění

Subsystém důchodového pojištění je nejvýznamnější z hlediska potřeby finančních prostředků, poněvadž zabezpečuje všechny ekonomicky aktivní osoby. Úplný název tohoto pojištění je **povinné základní důchodové pojištění**, aby nedošlo k záměně s dobrovolným doplňkovým pojištěním – penzijním připojištěním se státním příspěvkem. Z důchodového pojištění se poskytují starobní důchody (včetně tzv. předčasného starobního důchodu), invalidní důchody a pozůstalostní důchody (vdovský, vdovecký a sirotčí). Důchod z tohoto pojištění pobírá více než 99 % obyvatel ve věku vyšším, než je věková hranice pro nárok na starobní důchod, která je 65 let. Základním právním předpisem, který upravuje nároky

na důchody z důchodového pojištění, je **Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění**, ve znění pozdějších předpisů.

Důchodové pojištění zaměstnance se na celkové výši pojistného na sociální zabezpečení podílí **6,5 %**. Zaměstnavatel je povinen odvádět důchodové pojištění ve výši 21,5 %.

2.4.2.2 Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění slouží ke krytí finančních potřeb v době, kdy zaměstnanec nemá příjmy v důsledku krátkodobé sociální události. Z nemocenského pojištění jsou tak poskytovány peněžité dávky ve formě nemocenské⁸, peněžité pomoci v mateřství, ošetrovního a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství. Teprve od ledna 2009 je nemocenské pojištění komplexně upraveno **Zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění**, ve znění pozdějších předpisů. Dříve byla tato úprava rozkouskována do čtyř různých zákonů.

Nemocenské pojištění si od roku 2009 **zaměstnanec neplatí**. Tuto povinnost má jen zaměstnavatel, který jej platí ve výši 2,3 % ze svého vyměřovacího základu.

2.4.2.3 Státní politika zaměstnanosti

Politika zaměstnanosti zabezpečuje všem občanům, kteří mají zájem pracovat, právo na zaměstnání, a to bez jakékoliv diskriminace. Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je určen na hmotné zabezpečení poskytované uchazečům o zaměstnání a další výdaje související se zabezpečováním práva na práci a dále je určen na správní výdaje úřadů práce. Dávkou plynoucí z tohoto příspěvku je podpora v nezaměstnanosti. Právně je politika zaměstnanosti upravena **Zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, ve znění pozdějších předpisů.

Stejně jako nemocenské pojištění, také příspěvek na státní politiku nezaměstnanosti se **na sociálním pojištění zaměstnanců nepodílí**. Naopak zaměstnavatel je plátcem příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, a to 1,2 % z vyměřovacího základu.

2.4.3 Vyměřovací základ pro výpočet sociálního a zdravotního pojištění zaměstnance

Výše sociálního i zdravotního pojistného se stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu za kalendářní měsíc. Vyměřovacím základem je **úhrn příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, které jsou předmětem DPFO** a nejsou od daně

⁸ Nárok na nemocenskou má zaměstnanec až od 22. dne trvání pracovní neschopnosti. Přičemž první tři dny nemoci nemá ani nárok na náhradu mzdy a od 4. do 21. dne pracovní neschopnosti mu náhradu mzdy vyplácí zaměstnavatel.

osvobozeny, a které zaměstnavatel zúčtoval zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním (jedná se o plnění v peněžité i nepeněžité formě a výhody poskytnuté zaměstnavatelem).

V § 5 odst. 2 Zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, jsou navíc vyjmenovány příjmy, které se do vyměřovacího základu zaměstnance nezahrnují. Těmi nejvýznamnější jsou náhrady škody podle zákoníku práce, odstupné, věnostní přídavek horníků a jednorázová sociální výpomoc poskytnutá zaměstnanci.

V souvislosti se zdravotním pojištěním byl zaveden pojem **minimální vyměřovací základ**, který se rovná minimální mzdě stanovené Ministerstvem práce a sociálních věcí. Zdravotní pojištění se totiž musí odvádět nejméně z minimální mzdy. Pokud je tedy vyměřovací základ zaměstnance nižší než minimální mzda, to znamená, pokud je nižší než Kč 8 000,-, je zaměstnanec povinen doplatit zdravotní pojišťovně prostřednictvím svého zaměstnavatele pojistné ve výši 13,5 % z rozdílu těchto dvou základů.

Naopak výše sociálního i zdravotního pojistného je shora omezena **maximálním vyměřovacím základem** za kalendářní rok. V roce 2011 je to **72násobek průměrné mzdy**, která činí pro rok 2011 Kč 24 740,-, tedy **Kč 1 781 280,-** (v měsíčním vyjádření Kč 148 440,-). Pokud tuto částku zaměstnanec pracující u jednoho zaměstnavatele přesáhne, z částky, o kterou ji přesáhne, už neplatí pojistné.

3 Analýza zdanění zaměstnanců v jednotlivých letech

V ČR už bývá nepsaným pravidlem, že daně se mění tak, jako se mění obsazení politiků ve vládě. A jelikož během období posledních pěti let, kterým se já v mé diplomové práci věnuji, proběhly volby do poslanecké hned dvakrát a k moci se tak dostalo několik různých politických stran, projevilo se to na vývoji daní obecně a samotná DPFO prošla mnohačetnými změnami.

Ale nejen politické záměry jsou příčinou neustálých novelizací daně z příjmů. Svou roli hraje i ekonomická krize, která zasáhla celý svět a také ČR jí musela čelit prostřednictvím úsporných opatření.

3.1 Hlavní rozdíly mezi zdaněním zaměstnanců v letech 2006 – 2010

V následujících kapitolách budu postupně procházet legislativní změny v jednotlivých letech od roku 2006 do roku 2010 a ty nejvýznamnější prakticky předvedu na příkladech. Cílem každé vlády uskutečňující změny v zdanění zaměstnanců bylo dočasně zaměstnancům přilepšit, ale z dlouhodobého hlediska přilepšit především státnímu rozpočtu. Jak dále ukážu, to byl také důvod pro zrušení jediné opravdové daňové úspory ve formě společného zdanění manželů.

3.1.1 Rok 2006 a náhrada nezdanielných částek slevami na dani

Z legislativního pohledu byl rok 2006 rokem neobvyklým. Aktivita zákonodárců, která vrcholí typicky na konci kalendářního roku, dosáhla svého maxima již uprostřed roku, a to v době před parlamentními volbami. Volby skončily neprecedentně levicově-pravicovým patem, a jelikož se dlouhou dobu nevědělo, kdo vlastně bude u moci, většina tehdejších novinek byla nasměrována do roku 2007.

Zásadní změnou pro zaměstnance pro zdaňovací období 2006 bylo nahrazení nezdanielných částí základů daně slevami na dani. A z ostatních drobných novelizací je významné zvýšení limitu pro osvobození starobních důchodů od daně.

3.1.1.1 Náhrada nezdanielných částí základu daně daňovými slevami v roce 2006

Nezdanielné části základu daně, jak už víme, jsou položky, které snižují základ daně fyzické osoby. Byly vždy konstruovány především na principu solidarity a braly v potaz rodinnou, sociální a zdravotní situaci poplatníka. Do roku 2006 bylo nezdanielných částek jedenáct a s účinností od 1. ledna 2006 jich bylo šest převedeno do systému uplatňování slev na dani. Základní rozdíl pro poplatníka byl tedy ten, že slevy na dani snižovaly až jeho konečnou vypočtenou daňovou povinnost. Před touto změnou byl význam nezdanielných částek podstatně větší, než je tomu dnes. Od roku 2006 tak existovaly vedle klasických slev na dani a daňového zvýhodnění na dítě také slevy na dani nahrazující nezdanielné části základu daně a byly uvedeny v § 35ba ZDP. Konkrétní výčet nezdanielných částí základu daně, které byly nahrazeny slevami na dani, uvádím v následující tabulce.

Tab. 3.1.1.1.1 Nové slevy na dani nahrazující nezdanitelné částky v roce 2006

Nezdanitelná částka nahrazená slevou na dani	Roční výše v Kč	
	Nezdanitelná částka v roce 2005	Sleva na dani v roce 2006
Na poplatníka	38 040	7 200
Na vyživovaného manžela/lku (je-li manžel/ka držitelem průkazu ZTP/P)	21 720 (43 440)	4 200 (8 400)
Pobírá-li poplatník částečný invalidní důchod	7 140	1 500
Pobírá-li poplatník plný invalidní důchod	14 280	3 000
Je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P	50 040	9 600
Je-li poplatník studentem/žákem	11 400	2 400

Zdroj: Vlastní zpracování

V konečném důsledku měla tato změna pozitivní dopad na výslednou poplatníkovu daňovou povinnost. Viz následující tabulka. Při výpočtu bereme v úvahu poplatníka, který podepsal Prohlášení k dani, je svobodný, bezdětný a neuplatňuje si žádné nezdanitelné části na základu daně ani žádné specifické slevy na dani.

Tab. 3.1.1.1.2 Srovnání výše měsíční daňové povinnosti v roce 2005 a 2006 (v Kč)

	Rok 2005	Rok 2006
Měsíční příjem (Ø mzda roku 2005)	18 344	18 344
Roční příjem	220 128	220 128
Pojistné placené zaměstnancem 12,5 %	- 27 516	- 27 516
Základ daně	192 612	192 612
Základní nezdanitelná částka	- 38 040	-
Upravený základ daně	154 572	192 612
Zaokrouhlený základ daně	154 500	192 600
Sazba daně	16 380 + 20 % ze 45 300	14 544 + 19 % ze 71 400
Daň z příjmů	25 440	28 110
Sleva na dani na poplatníka	-	- 7 200
Výsledná daňová povinnost	25 440	20 910
Rozdíl		- 4 530

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze srovnání plyne, že za stejných podmínek při příjmu zaměstnance ve výši průměrné mzdy zaplatil zaměstnanec v roce 2006 oproti roku 2005 ročně na dani o čtyři tisíce pět set třicet korun méně. A to z důvodu, že jeho základ daně i přes zrušení nezdanitelné částky spadl do stejného daňového pásma, ale to má v roce 2006 nižší

daňovou sazbu. Je to způsobeno tím, že částka Kč 38 040,-, která se v roce 2005 odečítá od základu daně, činí v procentním vyjádření skoro 20 % základu daně, zatímco sleva na dani roku 2006 ve výši Kč 7 200,- činí téměř 26 % daňové povinnosti.

3.1.1.2 Zvýšení limitu pro osvobození důchodů od daně

Další změnou pro rok 2006 je stanovení nové výše limitu pro osvobození starobních důchodů od DPFO. Ačkoliv si totiž řada lidí myslí, že se na důchody daň z příjmů nevztahuje, není to pravda. Všechny starobní důchody jsou totiž předmětem DPFO a pouze některé jsou osvobozené. Od roku 2006 nově platí, že důchodce nemusí zdaňovat svůj vyplácený starobní důchod, pokud celková částka za rok nepřesáhne Kč 198 000,- (za rok 2005 byla tato částka Kč 162 000,-).

3.1.2 Nový zákoník práce platný od 1. 1. 2007 a s ním související nejvýznamnější změny ve zdanění příjmů zaměstnanců

Důležitým zvratem pro zaměstnance pro rok 2007 byl bezesporu nový Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1. ledna 2007 a byl velmi obsáhlým, složitým a podrobným právním předpisem. Platnost zákona byla zásadním počinem i pro zaměstnavatele, protože jim byla zavedena povinnost platit na své náklady zaměstnancům nemocenské dávky po dobu prvních 14 dní nemoci.

Změny dané novým Zákoníkem práce se promítly do daní obecně, avšak především do ZDP, kde se projeví ve dvou okruzích. Jako změny v příjmech osvobozených od daně na straně zaměstnance a jako menší změny ve specifikaci daňově účinných a neúčinných výdajů u zaměstnavatele.

Dalšími událostmi, které v této kapitole zmíním, a které byly menší co do významu, byly opět drobné novely ZDP, které zavedly novou sociální dávku pomoci v hmotné nouzi, objasnění osvobození příspěvku na péči a odečet úhrady za zkoušky zaměstnance od základu daně.

3.1.2.1 Cestovní náhrady, které u zaměstnance nejsou předmětem daně

Ve věci cestovních náhrad došlo k pozoruhodné změně. Zajímavostí byla samotná definice cestovních náhrad, neboť nyní byly cestovní náhrady formulovány novým Zákoníkem práce. Dosavadní Zákon o cestovních náhradách byl novým Zákoníkem práce k 1. 1. 2007 nečekaně zrušen.

Pro účely cestovní náhrady byli zaměstnanci rozděleni do dvou kategorií, které si nejsou příliš rovny. Dělí se na:

- zaměstnance státu (a jeho organizačních složek), jimž je navýšení náhrad umožněno maximální možnou výší stravného a
- ostatní zaměstnance, kteří mají fixní náhrady stanoveny minimální výší stravného, které jim musí zaměstnavatel poskytnout.

Podstatou věci bylo, že **cestovní náhrady** do výše stanovené Zákoníkem práce se na straně zaměstnance již **nepovažovaly za zdanitelný příjem a nově nebyly předmětem daně** ze závislé činnosti a funkčních požitků. Nezdánitelná výše stanovená Zákoníkem práce pro zaměstnance, jejichž zaměstnavatelem je stát, platila současně i pro zaměstnance u zaměstnavatele z podnikatelské sféry.

3.1.2.2 Ochranné nápoje jako nezdanitelný příjem

Nový Zákoník práce zavedl vedle cestovních náhrad také „ochranné nápoje“ jako nezdanitelný příjem. Ochranné nápoje jsou vedle ochranných pracovních prostředků a mycích prostředků další povinnou náležitostí, na kterou má zaměstnanec zákonný nárok. Podmínky pro poskytování ochranných nápojů byly stanoveny Nařízením vlády č. 178/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci.

Podstatné bylo, že pro zaměstnance **je hodnota nealkoholických nápojů** poskytovaných jako nepeněžní plnění, konzumovaných na pracovišti a poskytnutých v rozsahu stanoveném výše uvedeným nařízením vlády, **příjmem osvobozeným od daně**. V této souvislosti byly také rozšířeny daňově uznatelné výdaje, mezi které výdaje zaměstnavatele ze sociálního fondu nebo ze zisku po zdanění na pořízení ochranných nápojů nově patřily.

3.1.2.3 Zavedení dávek pomoci v hmotné nouzi, osvobození příspěvku na péči

Vedle změn vyplývajících z nabytí účinnosti nového Zákoníku práce byla pro zdaňovací období 2007 novelou ZDP zavedena nová sociální dávka zvaná "dávka pomoci v hmotné nouzi". Stejně jako ostatní sociální dávky, také tato byla zařazena do stejného daňového režimu. **Dávka pomoci v hmotné nouzi je** tedy od daně z příjmů **osvobozena** a rovněž se nezapočítává do příjmů manžela(ky) pro účely poplatníka uplatnit si slevu na dani z titulu nízkého příjmu manžela(ky).

Další drobná novela ZDP přinesla změnu, která vnesla jasno do problematiky osvobození sociálního příspěvku na péči. Doposud bylo matoucí, jestliže v případech, kdy

péči poskytovala třeba osoba blízká (tzn. nepodnikající fyzická osoba, která není registrována jako poskytovatel sociálních služeb), byl příspěvek jejím příjmem osvobozeným či nikoli. Novela rozšířila osvobozovací ustanovení a jasně určila, že tento **příjem je do výše poskytovaného příspěvku na péči od daně osvobozen.**

3.1.2.4 Odečet úhrady za zkoušky jako nová nezdanitelná část základu daně

1. srpna 2007 nabyl účinnosti i nový Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, který umožnil získat uznání odborné kvalifikace na základě praktických zkušeností, a to i bez předchozího odborného vzdělání. **Od základu daně** tak bylo **možno odečíst částku úhrady za zkoušky** ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle tohoto zákona. Podmínkou bylo, že zkouška nebyla zaplacená zaměstnavatelem a **maximální výše odečtu byla Kč 10 000,-** (v případě zaměstnance se zdravotním postižením až Kč 13 000,- a s těžším zdravotním postižením až Kč 15 000,-). Nárok na odečet této nezdanitelné části musel zaměstnanec prokázat Potvrzením o zaplacení úhrady za zkoušku.

3.1.3 Reforma veřejných financí v roce 2008 a nejvýznamnější změny ve zdanění fyzických osob od roku 1993

Dlouho očekávaná daňová reforma měla přinést zjednodušení nepřehledné české daňové legislativy, které také propagátoři reformy avizovali. V roce 2008 tedy došlo k nejvýznamnějším změnám ve zdanění fyzických osob za posledních patnáct let. Stalo se tak díky schválenému Zákonu č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů (dále jen ZSVR), ve znění pozdějších předpisů, který zásadně novelizoval ZDP. Cílem tohoto zákona bylo zabránit hrozbě silně deficitního rozpočtu roku 2008, který měl pravděpodobně dosáhnout až 160 miliard korun. Reforma tedy byla nutná ke stabilizování veřejných financí, které ze státního rozpočtu stále více odtékaly, ale přitékalo jich méně a méně. Cíl byl nakonec splněn, i když otázkou zůstává do jaké míry, protože vládní deficit dosáhl 100 miliard korun. A co se týče reformy DPFO, když se zpětně ohlédneme na výsledek onoho zjednodušení a zúžení ZDP, musíme prohlásit, že ZDP zjednodušen nebyl a nedošlo ani k jeho zúžení, naopak byl o pár stránek ještě rozšířen.

Základními daňovými principy, které reforma nově zavedla, byly u fyzických osob aplikace jednotné sazby daně ve výši 15 % a navýšení hrubé mzdy zaměstnanců o pojistné placené zaměstnavatelem na tzv. superhrubou mzdu. V této souvislosti došlo ke změně

výše slev na dani. Další zásadní novinkou bylo zrušení velmi oblíbeného společného zdanění manželů z důvodu úsporných opatření vlády.

3.1.3.1 Zavedení jednotné sazby daně

Pozitivní změnou pro zaměstnance, ač jen z legislativního hlediska, bylo zavedení **rovné sazby daně ve výši 15 %** namísto klouzavě progresivní sazby ve výši od 12 do 32 %. Obzvláště prospěšná byla tak změna pro zaměstnance dosahující vysokých příjmů, kteří byli dříve zdaněni 32 %. To, že došlo ke snížení sazby daně a z toho plynoucím snížení daňové povinnosti, bylo vynahrazeno zvýšením základu daně na superhrubou mzdu.

Výše daňové sazby je často politiky zneužívána a manipulována. A v tomto případě to platí dvojnásob. Jak už jsem objasnila v kapitole 2.2.1.5 Sazba daně, zavedením naoko nízké sazby 15 % byli poplatníci neprávem poblouzněni, neboť ve skutečnosti platí pro ty s měsíčními příjmy do Kč 148 440,- sazba daně ve výši 20,1 %.

Také bych ráda upozornila, rovná sazba daně neznamena rovnou daň. Pojem rovné sazby už byl vysvětlen a pojem rovné daně v podstatě znamená, že všichni poplatníci odvedou na dani stejně. Přestože se na první pohled může zdát, že v ČR díky jednotné sazbě daně máme rovnou daň, není to pravda. Je to způsobeno uplatňováním slev na dani a jejich výší, konkrétně výší základní slevy na poplatníka. A proto poplatníci s měsíčním příjmem do Kč 9 770,- hrubého⁹ neodvádí daň žádnou.

3.1.3.2 Nová výše slev na dani a daňového zvýhodnění

Pro rok 2008 je pro fyzické osoby stanovena jiná výše slev na dani, které lze uplatnit při splnění daných podmínek. Částky jednotlivých slev musely být změněny v souvislosti s novým způsobem výpočtu DPFO. Výši částek uvádím v Příloze č. 2.

Co se týče základní slevy na dani – na poplatníka, došlo k pozitivní změně pro důchodce pobírající důchod z důchodového pojištění za rok vyšší než Kč 38 040,-. Od teď si totiž mohou také uplatnit slevu na dani na poplatníka.

U daňového zvýhodnění na dítě došlo v roce 2008 k posunutí horní hranice částky, kterou si může poplatník uplatnit ve formě daňového bonusu. Maximálně má poplatník ročně nárok na Kč 52 200,- (dosud nejvýše Kč 30 000,- ročně).

⁹ Myšleno ke stavu k 1. lednu 2011, kdy základní sleva na poplatníka činí ročně Kč 23 640,-.

3.1.3.3 Superhrubá mzda

Zásadní změnou ve stanovení základu daně u zaměstnanců od roku 2008 je zavedení tzv. superhrubé mzdy. Princip spočívá v tom, že hrubá mzda se již nesnižuje o zdravotní a sociální pojistné placené zaměstnancem, ale naopak se **hrubá mzda navyšuje o zdravotní (9 %) a sociální pojistné (26 %) ve výši 35 %, které je povinen ze zákona platit za sebe zaměstnavatel**. Toto pojistné je zavedeno výlučně pro výpočet DPFO nebo záloh na DPFO. Je to fiktivní částka a jako taková nemůže vstupovat do vyměřovacího základu pro výpočet pojistného, jež je povinen platit zaměstnanec.

Jaký vliv má zavedení superhrubé mzdy na jednotlivé příjmové skupiny ukáží na modelovém příkladu poplatníka, který podepsal v zaměstnání Prohlášení k dani, je svobodný, bezdětný a uplatňuje pouze základní slevu na dani na poplatníka.

Tab. 3.1.3.3.1 Srovnání zdanění zaměstnance s nízkým příjmem v roce 2007 a 2008 (v Kč)

	Rok 2007	Rok 2008
Hrubá mzda	13 000	13 000
Pojistné hrazené zaměstnavatelem (35 %)	-	+ 4 550
Pojistné hrazené zaměstnancem (12,5 %)	- 1 625	-
Základ daně	11 375	-
Superhrubá mzda	-	17 550
Zaokrouhlený základ daně	11 400	17 600
Záloha na DPFO	1 212 + 19 % z 1 300 1 459	15 % 2 640
Sleva na dani na poplatníka	- 600	- 2 070
Záloha po slevě	859	570
Pojistné hrazené zaměstnancem (12,5 %)	- 1 625	- 1 625
Čistá mzda	10 516	10 805
Rozdíl		+ 289

Zdroj: Vlastní zpracování

Přestože se zaměstnanci navýší základ daně o 35 %, díky zrušení daňových pásem s vyššími daňovými sazbami a díky zvýšené slevě na dani bude jeho výsledná záloha na DPFO nižší oproti minulému roku. Zaměstnanci s nízkými příjmy si polepší při výplatě čisté mzdy téměř o dvě stě devadesát korun.

Tab. 3.1.3.3.2 Srovnání zdanění zaměstnance s průměrným příjmem v roce 2007 a 2008 (v Kč)

	Rok 2007	Rok 2008
Hrubá mzda	25 000	25 000
Pojistné hrazené zaměstnavatelem (35 %)	-	+ 8 750
Pojistné hrazené zaměstnancem (12,5 %)	- 3 125	-
Základ daně	21 875	-
Superhrubá mzda	-	33 750
Zaokrouhlený základ daně	21 900	33 800
Záloha na DPFO	2 751 + 25 % z 3 700 3 676	15 % 5 070
Sleva na dani	- 600	- 2 070
Záloha po slevě	3 076	3 000
Pojistné hrazené zaměstnancem (12,5 %)	- 3 125	- 3 125
Čistá mzda	18 799	18 875
Rozdíl		+ 76

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejmenší dopad úspory na dani pocítí zaměstnanci s průměrnými příjmy. Pro ně je změna téměř nepozorovatelná. Jejich čistá mzda zůstává skoro nezměněna. Je to způsobeno tím, že výše slevy na dani není vzhledem k jejich daňové povinnosti tak významná, jako tomu bylo u zaměstnanců s nízkými příjmy. Výše DPFO je takřka totožná, protože vyšší sazba daně v minulém roce a vyšší základ daně v letošním roce mají v důsledku stejný efekt na výši daně.

Tab. 3.1.3.3.3 Srovnání zdanění zaměstnance s vysokým příjmem v roce 2007 a 2008 (v Kč)

	Rok 2007	Rok 2008
Hrubá mzda	50 000	50 000
Pojistné hrazené zaměstnavatelem (35 %)	-	+ 17 500
Pojistné hrazené zaměstnancem (12,5 %)	- 6 250	-
Základ daně	43 750	-
Superhrubá mzda	-	67 500
Zaokrouhlený základ daně	43 800	67 500
Záloha na DPFO	5 101 + 32 % z 16 200 10 285	15 % 10 125
Sleva na dani	- 600	- 2 070
Záloha po slevě	9 685	8 055
Pojistné hrazené zaměstnancem (12,5 %)	- 6 250	- 6 250
Čistá mzda	34 065	35 695
Rozdíl		+ 1 630

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je vidět, zavedení principu superhrubé mzdy má efekt nejvyšší daňové úspory u vysokopříjmových skupin obyvatelstva, které dříve zdaňovaly své příjmy sazbou ve výši 32 %. Přestože pro ně je sleva na dani nepodstatná, mohou mít teď čistou mzdu až o několik tisíc korun vyšší, neboť teď zdaňují příjmy poloviční sazbou daně.

3.1.3.4 Bezplatné poskytnutí motorového vozidla zaměstnanci jako součást vyměřovacího základu pro výpočet pojistného

Novela ZDP, ke které došlo v souvislosti s účinností ZSVR, vnesla změny také do problematiky bezplatného poskytování služebního automobilu zaměstnavatelem zaměstnanci jak k soukromým, tak služebním účelům. Stále je to pro zaměstnance nepeněžní příjem, rozdílná je ale úprava jeho zdanitelné mzdy. Nově se nepeněžní příjem **zahrnuje i do vyměřovacího základu pro výpočet sociálního a zdravotního pojištění**. Výše příjmu zůstala zachována – činí 1 % ze vstupní ceny požívaného motorového vozidla za každý i započatý měsíc, je-li tato částka nižší než Kč 1 000,-, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši Kč 1 000,-.

Prakticky to znamená, že zaměstnanci bude DPFO počítána ze superhrubé mzdy navýšené o pojistné z nepeněžního příjmu. Základ daně se stanoví tak, že se sečte zaměstnancův hrubý měsíční příjem a nepeněžní příjem z důvodu poskytnutí vozidla a tento součet se následně navýší o povinné pojistné placené zaměstnavatelem vypočtené z tohoto součtu.

Pro lepší pochopení uvedu výše popsanou změnu na modelovém příkladu zdanění zaměstnance. Manažer má od společnosti, ve které je zaměstnán, poskytnut od roku 2007 osobní automobil k soukromým i služebním účelům. Vstupní cena automobilu činila Kč 850 000,- a hrubá měsíční mzda byla každý měsíc v roce 2007 i 2008 Kč 34 500,-. Manažer je svobodný, bezdětný, podepsal Prohlášení k dani a uplatňuje jen slevu na poplatníka.

Tab. 3.1.3.4.1 Změna zdanění nepeněžního příjmu z titulu poskytnutí osobního automobilu v roce 2008 (v Kč)

	Rok 2007	Rok 2008
Hrubá mzda	34 500	34 500
Nepeněžní příjem	8 500	8 500
Příjem ke zdanění celkem	43 000	43 000
Pojistné hrazené zaměstnancem v 2007/ Pojistné hrazené zaměstnavatelem v 2008	12,5 % z 34 500 - 4 313	35 % z 43 000 + 15 050
Základ daně	38 687	-
Superhrubá mzda	-	58 050
Zaokrouhlený základ daně	38 700	58 100
Záloha na DPFO	5 101 + 32 % ze 11 100 8 653	15 % 8 715
Sleva na dani	- 600	- 2 070
Záloha po slevě	8 053	6 645
Pojistné hrazené zaměstnancem (12,5 %)	- 4 313	- 5 375
Čistá mzda	22 134	22 480
Rozdíl		+ 346

Zdroj: Vlastní zpracování

Přestože je v roce 2008 sleva na dani podstatně vyšší než v roce předchozím, poplatník dostává jen nepatrně vyšší čistou mzdu, protože zaplatí více na pojistném. Základ pro výpočet pojistného je totiž oproti roku 2007 navýšen o nepeněžní příjem Kč 8 500,-.

3.1.3.5 Zrušení společného zdanění manželů

Další významnou změnou, kterou s sebou přineslo zdaňovací období 2008 je **zrušení institutu společného zdanění manželů**. Tohoto institutu mohli využívat manželé nejprve od roku 2005, a přestože organizační náklady s tímto spojené byly pro poplatníka vysoké (nutnost podání daňového přiznání oběma manželi), výše daňové úspory byla ještě vyšší. Institut společného zdanění manželů umožňoval sezdanému páru, který vyživoval alespoň jedno dítě žijící s nimi ve společné domácnosti, snížit si celkovou daňovou povinnost. Možná daňová úspora byla tím větší, čím větší měli manželé rozdíl v příjmech. Největší výhody tak společné zdanění přineslo rodinám, kde byl jeden z manželů bez zdanitelných příjmů. Prakticky to fungovalo tak, že manželé si mezi sebe rozdělili na polovinu společný základ daně po uplatnění nezdanitelných částek, u nichž byly splněny podmínky pro jejich uplatnění, a každý z manželů samostatně podal daňové přiznání.

Společné zdanění manželů bylo zrušeno teprve po třech letech své existence i přes velkou oblibu poplatníků, protože v jeho důsledku se státní příjmy snížily o třikrát vyšší částku, než se původně očekávalo. Přiměřenou kompenzací za zrušení společného zdanění bylo výrazné zvýšení slevy na dani na vyživovaného manžela(ku), která vzrostla z Kč 4 200,- na Kč 24 840,- ročně.

Na modelovém příkladu ukážu rozdíl v daňové úspoře při využití a nevyužití institutu společného zdanění manželů. Jedná se o rodinu, kde mají manželé jedno šestileté dítě, manžel má měsíční hrubý příjem ve výši Kč 25 300,-, manželka pracuje na poloviční úvazek a vydělá si měsíčně Kč 6 700,- hrubého. Manžel platí úroky z úvěru, který jim byl poskytnut na rekonstrukci bytu, v roční výši Kč 27 320,-, měsíčně si přispívá na penzijní připojištění částkou Kč 700,- a manželka darovala jedenkrát v roce krev. Součet záloh na DPFO za celý rok činí u manžela Kč 38 400,- a u manželky Kč 8 600,-. Daňové zvýhodnění na dítě si uplatňuje manžel, neboť je to výhodnější.

Tab. 3.1.3.5.1 Roční zúčtování daně bez využití společného zdanění manželů (v Kč)

	Manžel	Manželka
Hrubá mzda	303 600	80 400
Pojistné placené zaměstnancem (12,5 %)	37 950	10 050
Základ daně	265 650	70 350
Odpočet na úroky z úvěru ze stavebního spoření	27 320	-
Odpočet na příspěvky na penzijní připojištění	2 400	-
Dárcovství krve	-	2 000
Základ daně snížený o nezdánitelné částky	235 930	68 350
Zaokrouhlený základ daně	235 900	68 300
DPFO	33 012 + 25 % z 17 500 37 387	12 % 8 196
Sleva na dani	- 7 200	- 7 200
Daňové zvýhodnění na dítě	- 6 000	-
Daňová povinnost po slevě	24 187	996
Sražené zálohy na DPFO	- 38 400	- 8 600
Přeplatek	14 213	7 604
Celkový přeplatek	21 817	

Zdroj: Vlastní zpracování

Je vidět, že i bez využití společného zdanění mají oba manželé přeplatky na dani díky vyšším zaplaceným zálohám na DPFO během roku.

Tab. 3.1.3.5.2 Roční zúčtování daně s využitím společného zdanění manželů
(v Kč)

	Manžel	Manželka
Základ daně (265 650 + 70 350)	336 000	
Odpočet úroků z úvěru ze stavebního spoření	- 27 320	
Odpočet příspěvků na penzijní připojištění	- 2 400	
Dárcovství krve	- 2 000	
Základ daně snížený o nezdanitelné částky	304 280	
½ společného základu daně	152 140	152 140
Zaokrouhlený základ daně	152 100	152 100
DPFO	14 544 + 19 % z 30 900 20 415	14 544 + 19 % z 30 900 20 415
Sleva na dani	- 7 200	- 7 200
Daňové zvýhodnění na dítě	- 6 000	-
Daňová povinnost po slevě	7 215	13 215
Sražené zálohy na DPFO	- 38 400	- 8 600
Přeplatek	31 185	4 615
Rozdíl	35 800	

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud se manželé rozhodnou využít společného zdanění, manželovi vzrostou přeplatky na dani více než dvakrát a manželce se sníží o polovinu. Protože ale mají manželé mezi sebou velký rozdíl v příjmech, při aplikaci společného zdanění manželů mohou dostat vráceno na přeplatcích o Kč 13 983,- více.

3.1.3.6 Ostatní změny

Od zdaňovacího období 2008 se nově **příjmy za práci likvidátorů** považují za příjmy ze závislé činnosti dle § 6 a tomu také odpovídá jiný způsob zdanění, než jaký se používal dosud, protože příjmy spadaly do § 7.

Pro poplatníky, kterým plynou **zaměstnanecké příjmy ze zahraničí** a na něž se vztahuje zahraniční povinné pojištění stejného charakteru, jako je tuzemské sociální a zdravotní pojištění, se základ daně nově stanoví také superhrubou mzdou. Čili jejich hrubá mzda se navýší o pojistné placené jejich zahraničním zaměstnavatelem.

V souvislosti s novelou Zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, byly zavedeny **regulační poplatky a doplatky na léky**. Protože by u chronicky nemocných osob mohlo jít o vysoké výdaje, byl zaveden roční

limit ve výši Kč 5 000,-. Částka regulačních poplatků a doplatků překračující tento limit, kterou zdravotní pojišťovna vrátí poplatníkovi, není předmětem DPFO.

Náhrada mzdy, kterou vyplácí zaměstnavatel od roku 2007 zaměstnanci ze svých finančních prostředků **namísto nemocenské**, je nově zdanitelným příjmem, pokud bude tato náhrada vyplacena vyšší, než jaká je základní výměra dle zákoníku práce.

3.1.4 Rok 2009 a legislativní zpřesnění ZDP

Po reformě roku 2008 došlo k podstatně menším změnám také v roce následujícím. Většina změn je převážně legislativního charakteru a zpřesňuje či vysvětluje problémové oblasti ZDP.

Největším překvapením bylo, že původně schválené nižší sazby DPFO pro rok 2009 nakonec v platnost nevstoupily. V souvislosti s tím byla přijata nová opatření, jako snížení sazby sociálního pojištění u zaměstnance i u zaměstnavatele.

Byla zavedena daňová fikce pro méně problémové stanovení základu daně zaměstnanců s příjmy ze zahraničí, došlo k rozšíření možností poskytování darů a byl zvýšen limit u vlastních příjmů manžela(ky) při uplatnění slevy na dani. Další významnou změnou u zaměstnanců bylo odstranění rozdílu mezi prohlubováním a zvyšováním kvalifikace v rámci firemního vzdělávání.

3.1.4.1 Změny v sociálním pojištění

- **Snížení sazby sociálního pojištění u zaměstnanců.** Původně se pro rok 2009 počítalo se sníženou sazbou daně 12,5 % a s dalšími sníženými slevami na dani. Důsledkem by však bylo zvýšení daňové povinnosti nízkopříjmových osob. Proto zůstala sazba daně na 15 % a také slevy a zvýhodnění na dani zachovány. Jistým vyrovnaním nerealizované snížené sazby daně tak bylo pro zaměstnance snížení sazby sociálního pojištění **o 1,5 %**. Konkrétně to znamená, že zaměstnanci již nebudou poplatníky nemocenského pojištění (dříve 1,1 %) ani příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dříve 0,4 %). Pojistné budou tedy platit pouze zaměstnavatelé.

- **Snížení sazby povinného pojistného u zaměstnavatele.** Dle novely Zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, došlo také ke snížení sazby sociálního pojištění, které je povinen platit za sebe zaměstnavatel z 26 % **na 25 %**. Sazba zdravotního pojištění placeného zaměstnavatelem zůstává zachována ve výši 9 %. Mění se tím výše superhrubé mzdy pro účely výpočtu DPFO a to z 1,35násobku hrubého příjmu zaměstnance na 1,34násobek.

3.1.4.2 Nové stanovení základu daně ze závislé činnosti při příjmech ze zahraničí

U poplatníka, kterému plynou příjmy ze zahraničí, bylo do roku 2009 problematické stanovit základ daně v podobě superhrubé mzdy. Pokud byl zaměstnanec účasten zahraničního sociálního a zdravotního pojištění, které sice bylo stejného druhu jako tuzemské pojištění, avšak bylo jiné výše, nastávaly problémy určit správnou částku, o kterou se měla navýšit hrubá mzda. Z tohoto důvodu byla zavedena **daňová fikce**. Ta znamenala, že základ daně zaměstnance byl stanoven jako součet příjmu ze závislé činnosti a částky odpovídající tuzemskému pojistnému. To platí i pro zaměstnance, u něhož zaměstnavatel nemá povinnost platit povinné pojistné.

3.1.4.3 Rozšíření možnosti poskytování darů

U darů, jejichž hodnotu si může zaměstnanec odečíst od základu daně (tzv. nezdanitelná část základu daně), došlo k **rozšíření okruhu příjemců darů**. Příjemcem darů mohou být i fyzické či právnické osoby se sídlem v EU, v Norsku nebo na Islandu. Podmínkou je splnění místních daňově darovacích požadavků na straně příjemce daru, jsou-li místním daňovým předpisem definovány. Pokud ne, pak platí podmínky daně v českém ZDP.

3.1.4.4 Zvýšení limitu příjmu manžela(ky) při uplatnění slevy na dani

Po dlouhých letech došlo v roce 2009 ke zvýšení hranice vlastního příjmu manžela(ky). Příčinou této změny byl fakt, že osoby pobírající např. peněžitou pomoc v mateřství nemohly být uplatněny jako vyživované osoby pro účely slevy na dani. Peněžitá pomoc v mateřství, která se do příjmu manžela(ky) počítala, totiž dříve platíci částku Kč 38 040,- častokrát převyšovala. Limit se nově zvýšil na **Kč 68 000,-** za rok.

3.1.4.5 Odborný rozvoj zaměstnanců

Do účinnosti novely ZDP byly v praxi stále problémy s určením prohlubování kvalifikace a zvýšení kvalifikace zaměstnanců. Náklady na prohlubování kvalifikace byly pro zaměstnavatele totiž daňově uznatelné a náklady na zvýšení kvalifikace byly naopak daňově neuznatelné. Novela tuto záležitost upřesnila odkazem na prohlubování kvalifikace podle zákoníku práce. § 230 odst. 1 zákoníku práce říká jasně: „Prohlubováním kvalifikace se rozumí její průběžné doplňování, kterým se nemění její podstata a které umožňuje zaměstnanci výkon sjednané práce; za prohlubování kvalifikace se považuje též její

udržování a obnovování.“ Nově se taky u vzdělávání, které je v souladu s potřebou zaměstnavatele, už nebude zkoumat, zda se jedná o prohlubování nebo zvyšování kvalifikace, ale podstatné budou podmínky, za nichž je vzdělávání dosahováno.

Na straně zaměstnanců došlo k rozšíření okruhu osvobozených příjmů. Nově k nim patří vedle stávajících nákladů zaměstnavatele vynaložených na rekvalifikaci zaměstnanců i daňově účinné náklady zaměstnavatele na odborný rozvoj zaměstnanců a na provoz vlastního vzdělávacího zařízení.

3.1.5 Změny ve zdanění zaměstnanců v roce 2010

Celý rok 2010 se nesl ve jménu tzv. Janotova úsporného balíčku. V návaznosti na dopady celosvětového hospodářského útlumu na českou ekonomiku bylo pro rok 2010 schváleno několik novel ZDP, které byly součástí právě Janotova balíčku. Jednalo se o protikrizová opatření, která měla příznivě podpořit investiční záměry a především stav veřejných financí, a to mimo jiné i snížením sociálních dávek a podpor. Většina novel se však přímo zdanění zaměstnanců nedotýká.

Významná změna se týká pouze zaměstnanců pracujících ve státě, s nímž má ČR uzavřenu Smlouvu o zamezení dvojího zdanění. Další změnou bylo zvýšení jediné slevy na dani, a to daňového zvýhodnění na dítě, zvýšení hranice pro osvobození důchodů a terminologická změna invalidních kategorií.

3.1.5.1 Vyloučení zdanění příjmů ze závislé činnosti ve státě, se kterým má ČR smlouvu o zamezení dvojímu zdanění

Příjmy ze závislé činnosti plynoucí daňovým rezidentům ČR od zaměstnavatele, který je rezidentem smluvního státu, v němž je závislá činnost vykonávána nebo, u něhož jdou **příjmy ze závislé činnosti k tíži stále provozovny umístěné ve smluvním státě, se vyjímají v ČR ze zdanění**. Vyjmutí platí za předpokladu, že tyto příjmy byly ve státě zdroje příjmů zdaněny. Smluvním státem se rozumí stát, s nímž ČR uzavřela Smlouvu o zamezení dvojímu zdanění, a to právě za účelem, aby jeden a tentýž příjem nebyl zdaněn jednomu poplatníkovi dvakrát.

Mimo to daňoví rezidenti – zaměstnanci, kteří nemají jiný příjem vedle příjmu ze závislé činnosti výlučně ze smluvních států, nemají povinnost podávat daňové priznání.

3.1.5.2 Zvýšení hranice pro osvobození důchodů od daně

Podobně jako v roce 2006 došlo ke zvýšení úhrnné částky důchodů pro účely osvobození od DPFO, i v roce 2010 byl tento limit navýšen. Namísto dosavadních

Kč 198 000,- za rok mohou důchodci nově pobírat starobní důchod až do výše 36násobku minimální mzdy stanovené vládou. Od roku 2007 je minimální mzda stanovena na Kč 8 000,- měsíčně, a tak důchodci mají osvobozeny důchody **do výše Kč 288 000,- ročně** (to je Kč 24 000,- měsíčně).

3.1.5.3 Zvýšení daňového zvýhodnění na dítě

V roce 2010 došlo ke změně jediné slevy na dani, a to u daňového zvýhodnění na dítě. Tato částka se zvýšila z původních Kč 10 680,- na **Kč 11 604,-** v ročním vyjádření. A měsíčně představuje toto zvýšení Kč 77,- k dobru zaměstnance na Kč 967,-.

3.1.5.4 Terminologická změna invalidních kategorií

Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů **ruší** k 1. lednu 2010 dosavadní **pojmy plná invalidita a částečná invalidita** a nahrazuje je třemi novými termíny. Jedná se o invaliditu prvního stupně, invaliditu druhého stupně a invaliditu třetího stupně. První a druhý stupeň nově odpovídají dosavadní částečné invaliditě a invalidita třetího stupně se shoduje s dosavadní plnou invaliditou. Praktický dopad na DPFO neměla tato přeměna žádný, jedná se čistě o terminologickou změnu.

3.2 Analýza zdanění zaměstnanců v roce 2011

Rok 2011 s sebou přináší celou řadu novinek. Většina z nich však nepotěší peněženky daňových poplatníků. Příčinou všech škrtů a změn je hlavní cíl úsporných opatření nově zvolené vlády, a to snížení rostoucího zadlužení státu. Dá se říci nejradikálnější změnou, která obyvatelstvo potěšila nejméně, je zdanění státní podpory ke stavebnímu spoření za rok 2010 (která bude poskytnuta v roce 2011), a to jednorázovou 50%ní srážkovou daní. Navíc byla snížena maximální výše této státní podpory na pouhých Kč 1 500,- a nově se zdaňují i úroky z vkladů na stavebním spoření také srážkovou daní ve výši 15 %. Dříve byly tyto úroky od daně osvobozeny.

Novela ZDP uvedla v život tzv. povodňovou daň, zpřísnila zdanění příliš pracovně aktivních důchodců a přinesla další drobné změny. Nově platný daňový řád nahradil dosavadní ZSDP a zavedl řadu nových pojmů a institutů, se kterými je třeba se seznámit.

Negativní novinkou pro zaměstnavatele v roce 2011 je povinnost platit svým zaměstnancům nemocenskou formou náhrady mzdy místo státu o jeden týden déle než dosud. Tedy až do 21. dne trvání pracovní neschopnosti. Změna má platit od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013, pak se mají pravidla vrátit ke stavu z roku 2010.

3.2.1 Nový daňový řád

Od ledna 2011 začíná platit zcela nový Zákon č. 280/2009 Sb., **daňový řád**, ve znění pozdějších předpisů, nahrazující dosavadní ZSDP. Netýká se samotné výše nebo předmětu daně, ale upravuje procesní práva a povinnosti - především vztahy s finančními úřady. Daňový řád také zavádí nové pojmy a instituty, které ZSDP nezná. Pro veřejnost nejvýznamnější změnou je nový pojem „**daňové tvrzení**“, který nahrazuje dosavadní pojem daňové přiznání. Další nově zavedený pojem „osoba zúčastněná na správě daní“ již neoznačuje zaměstnance správce daně, ale nově je za tuto osobu považován daňový subjekt a třetí osoba. Daňový řád také dodal vážnosti daňovému přiznání, neboť zpřísnil sankce za pozdní podání.

3.2.2 Zvýšení daně za účelem naplnění státního rozpočtu pro případ bleskových povodní

V důsledku katastrofických povodní, které v roce 2010 zasáhly ČR, byla pro rok 2011 nově zavedena tzv. **povodňová daň**. Její princip spočívá v tom, že snižuje měsíční slevu na poplatníka o Kč 100,-, tedy nově na částku Kč 1 970,-. Za rok tak přijde poplatník DPFO o Kč 1 200,-, které by mu sleva ušetřila. Stát díky tomuto snížení slev na dani získá dodatečné prostředky, které odečtou do speciálního daňového fondu. Z toho v případě potřeby budou moci být prostředky čerpány pouze na prevenci nebo likvidaci povodní.

Aplikace povodňové daně je nespravedlivá a byla zavedena, přestože s ní 80 % občanů nesouhlasilo. Sazba povodňové daně je totiž degresivní, což znamená, že s vyšším příjmem se sazba snižuje. Pro poplatníka s hrubým měsíčním příjmem Kč 15 000,- je tudíž sazba povodňové daně dvojnásobná, než pro poplatníka s příjmem dvakrát tak velkým.

Útěchou může být, že je opatření o povodňové dani pouze dočasné a má platit jen pro rok 2011. Jak je ale praví Murphyho zákon: „Co se jednou zvýší, nikdy se už nesníží.“ Uvidíme tedy, zda bude v roce 2012 daňová povinnost opět snížena o Kč 1 200,- ročně.

3.2.3 Zpřísnění podmínek pro uplatnění odečitatelných položek u daňových nerezidentů

U poplatníka, který je daňovým nerezidentem se podmínka umožňující **snížení základu daně** dále **rozšiřuje na veškeré nezdánitelné části základu daně**, jako jsou i dary, příspěvky na penzijní připojištění nebo soukromé životní pojištění. Podmínkou zůstává, že úhrn příjmů poplatníka ze zdrojů na území ČR představuje nejméně 90 % všech jeho příjmů.

3.2.4 Pokuta za pozdní podání daňového přiznání

Ke kladné změně došlo v oblasti placení daně. Poplatníci již nemusí dodržovat absurdní povinnost, podle které od listopadu 2009 museli platit daň o 2 či 3 dny dříve, než skončila lhůta pro podání daňového přiznání. Za úhradu daně je považován nikoliv den, kdy poplatník odeslal peníze ze svého účtu, nýbrž až den, kdy je banka připsá na účet finančního úřadu, respektive státu. Od ledna 2011 je posunut okamžik, od kterého vznikají úroky z prodlení. Nově **získají poplatníci na úhradu daně**, tzn. na připsání částky na účet státu, **čtyři pracovní dny**, a teprve potom hrozí sankce. Úroky z prodlení se tedy počítají až od pátého pracovního dne po termínu pro podání daňového přiznání.

Na druhou stranu - kdo podá daňové přiznání pozdě, dostane pokutu minimálně ve výši Kč 500,-. A to i v případě, že mu vychází nulová daň, pokud měl povinnost podat přiznání a neučinil tak. Doposud záleželo čistě na úředníkovi, zda poplatníkovi podobnou sankci udělí či nikoli.

3.2.5 Zdanění důchodů pracujících důchodců

Novela ZDP se dotkla také pracujících důchodců. Od ledna 2011 platí, jestliže má **důchodce vedlejší příjem** (ze závislé činnosti, podnikání či pronájmu) přesahující 3násobek průměrné měsíční mzdy, tedy **přes Kč 70 000,- za měsíc**, pak mu bude zdaněn jak jeho příjem, tak také jeho důchod ve výši 15 %. Nově tak bude muset penzista zdaňovat i důchod, který od státu pobírá. Dosud se důchody nezdaňovaly do částky Kč 24 000,- měsíčně.

3.3 Vize vládní koalice o zdanění zaměstnanců do budoucna

Po volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v květnu 2010 se česká politická scéna otřásla v základech. Přestože volby vyhrála Česká strana sociálně demokratická, nepadlo v úvahu, že by sestavila vládu mající většinu hlasů v Poslanecké sněmovně, a proto vznikla středopravá vládní koalice ze tří politických stran – Občanské demokratické strany (ODS), TOP 09 a Věcí veřejných (VV), která získala v Poslanecké sněmovně celkem 118 mandátů.

Jednotlivé strany, jejich postavení, zájmy a priority související s daní z příjmů rozeberu v následujících kapitolách.

3.3.1 Věci veřejné

Co se týče daní, ve svém politickém programu strana VV na jedné straně usiluje o zavedení progresivního zdanění nejvyšších příjmových skupin sazbou ve výši 25 %,

na druhé straně ale prosazuje zdanění zaměstnaneckých benefitů. V dlouhodobém horizontu podporuje strana **snížení přímých daní**, které jsou dle ní nyní demotivující, a to **ve prospěch daní nepřímých**. Dalším bodem programu, který by jistě ráda přivítala většina obyvatel, je zavedení prvku daňové asignace, jenž je v Evropě obvyklý. Jeho princip funguje tak, že daňový poplatník si sám určí, na jaké účely (kultura, sport, církev nebo neziskový sektor) poputuje část jeho zaplacené daně.

3.3.2 ODS

Pravicově orientovaná ODS propaguje podobně ve svém programu jako dlouhodobé řešení **nízkou daňovou zátěž a rozumné veřejné výdaje**. I ona podotýká, že nízké daně snižují motivaci k daňovým únikům. Také chce přesunout daňovou zátěž na nepřímé a majetkové daně a chce snížit počet daňových výjimek na minimum. ODS se zasazuje, aby správa, struktura a sazby daní byly přehlednější a jednodušší, aby byl dokončen projekt jednotného inkasního místa, a tak se snížila administrativa a ušetřil čas i peníze. Odlišný postoj ovšem zastává strana, co se týče daňové progresse. Daně by měly být dle ní nástrojem služby a nikoliv trestu pro úspěšné lékaře, profesory, IT specialisty a ostatní vysoce kvalifikované profese tím, že bude prohloubeno progresivní zdanění.

3.3.3 TOP 09

Nováček mezi politickými stranami, TOP 09, se ve většině bodů svého programu kloní k ODS. Chce také zavést daňový systém s maximálně zjednodušeným procesem výběru daní, zrušit zbytečné a systém zatěžující výjimky u daně z příjmů, sjednotit základ daně jak pro daň z příjmů, tak pro všechna povinná pojištění a realizovat systém jednoho inkasního místa pro výběr daně příjmů a sociálního i zdravotního pojištění. Strana se chystá předložit **novelu ZDP**, kde kromě výše zmíněného, má dojít ke zrušení daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí, přičemž výnosy z majetkových operací by byly zdaněny nově daní z příjmů. Na rozdíl od svých koaličních partnerů ale TOP 09 nevidí v následujících několika letech reálné snižování daní z důvodu nynějšího stavu veřejných rozpočtů. Strana ale nechce daně zvyšovat, a tak je nutné začít snižovat rozpočtové výdaje.

3.3.4 Vznik koalice a její představy

Každá z výše uvedených politických stran má poněkud jiné cíle, priority, a proto bylo velice těžké sestavit koaliční smlouvu. Oblastí, v nichž se názory jednotlivých stran rozcházejí, bylo více a dokonce také DPFO byla jednou z nich.

Po dlouhých vyjednáváních, konfrontacích a kompromisech se nakonec trojkoalice dohodla a sepsala **Koaliční smlouvu o vytvoření koalice rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci**, kterou podepsali představitelé zúčastněných stran.

Koaliční smlouva se týká sedmi oblastí, ale pro účely mé diplomové práce se budu zabývat pouze oblastí první, kterou jsou veřejné rozpočty, jež v sobě zahrnují oblast daní. Vize vlády v daňové oblasti je zavést v ČR jednodušší, efektivnější a motivující daňový systém, který nebude zvýhodňovat žádné poplatníky a nedá prostor k daňovým únikům. Prvním krokem zjednodušení daňového systému bude převod daně dědické a darovací pod daň z příjmů, čímž dojde k úspoře nákladů na straně státu i poplatníků. K zúžení prostoru pro daňové úniky dojde prodloužením období zpětného vyměření daně ze současných tří na pět let.

Vláda bude pokračovat v dokončení projektu Jednotného inkasního místa. Na toto jedno inkasní místo by poplatník odváděl jednu částku, kterou vypočte z jednoho základu daně pro všechny přímé odvody a uvede na jednom formuláři. Cílem je, aby byl projekt dokončen nejpozději koncem funkčního období, to je v roce 2014.

Co se týče konkrétně oblasti daně z příjmů, konkrétně zdanění zaměstnanců, vláda plánuje do budoucna vytvořit nový ZDP a zrušit většinu dosavadních daňových výjimek kromě podpory vědy, výzkumu, vzdělání, vlastního bydlení, odpovědnosti vůči slabým a potřebným a pomoci rodinám s dětmi. V souvislosti s důchodovou reformou vláda nebude do roku 2012 zvyšovat progresi DPFO, ale je rozhodnuta odstraňovat degeneraci nad stropy sociálních a zdravotních odvodů.

3.3.5 Co se již koalici povedlo prosadit

Jaké novinky stihla vláda během svého krátkého působení prosadit a také uvést v život již s účinností od 1. ledna 2011 jsem už rozebrala v kapitole 3.2 Analýza zdanění zaměstnanců v roce 2011. Jen pro připomenutí uvedu souhrn těch změn, které si vládní koalice předsevzala aplikovat ze své koaliční smlouvy, a to úspěšně.

Za zdaňovací období **2011** se zaměstnanců dotkne tzv. povodňová daň, zdanění příspěvku od svého zaměstnavatele na životní pojištění DPFO ve výši 15 %, pokud si zaměstnanec vybere peněžní prostředky ze životního pojištění před dovršením věku 60 let. Pracující důchodce zasáhne změna v podobě zdanění příjmu přesahujícího trojnásobek průměrné mzdy. Také zaměstnavatelé nejsou jistě z nových opatření vlády nadšení, protože oproti původně slibovanému snížení povinného nemocenského pojištění,

kteřé zůstalo zachováno na 2,3 %, navíc musí platit svým zaměstnancům nemocenskou až do 21. dne pracovní neschopnosti.

Co ještě neprošlo Poslaneckou sněmovnou ani Senátem, jsou návrhy, nebo zatím spíše jen úvahy ministerstva financí od roku **2012** zrušit výjimku osvobození od DPFO u odměny za odběr krve (avšak nezdanitelnou částku základu daně ve výši Kč 2 000,- za bezplatné darování krve zanechat) a u příjmů z loterií, sázek a podobných státem povolených soutěží. Další výjimka, jež by měla být napřesrok zrušena, je odečet zaplacených členských příspěvků odborové organizaci až do Kč 3 000,- ročně od základu daně.

Rovněž se v roce **2012** počítá s reformou daňového systému, která je nastíněna v koaliční smlouvě, a v této souvislosti by měla daň dědická a darovací přejít pod daň z příjmů. Jedna z věcí, které vládě neprošly, ale určitě ji zkusí prosadit později, je prodloužení lhůty k dodatečnému doměření daně ze stávajících tří na pět let. To by v budoucnu mělo poskytnout finančním úřadům více času na vyměření (případně doměření) daně v případě, že vypátrají pokus o daňový únik.

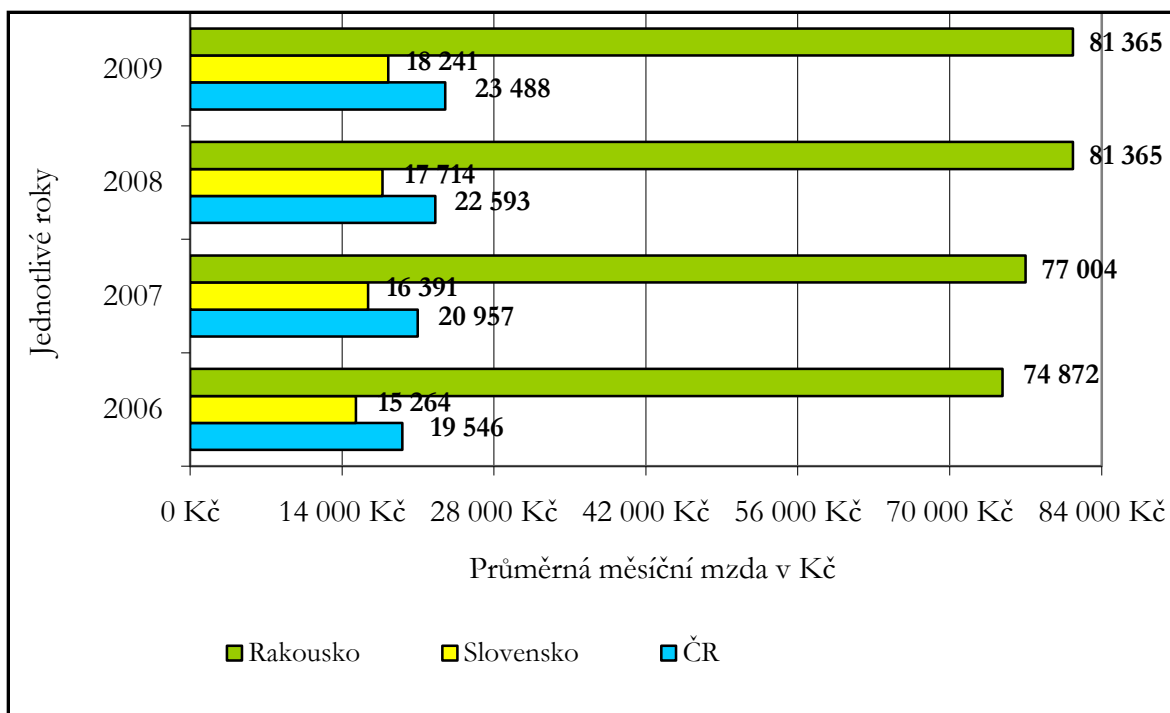
A jak už bylo opět řečeno, nejpозději od roku **2014**, kdy této současné vládě končí volební období, by mělo fungovat jednotné inkasní místo pro výběr daní i pojistného.

4 Srovnání zdanění zaměstnanců v ČR a jiných zemích EU

Pro účely srovnání zdanění zaměstnanců jsem si vybrala naše sousední státy Slovenskou republiku a Rakouskou republiku, neboť mnoho českých zaměstnanců v těchto státech pracuje. Slovenská republika (dále jen SR) byla mou volbou nejen proto, že se jedná o stát s podobnou ekonomickou úrovní, ale především proto, že tomu není tak dávno, co jsme společně tvořili jeden stát a měli jednu daňovou soustavu. Jako druhou zemi jsem zvolila Rakouskou republiku (dále jen RR), protože je to naopak jedna z ekonomicky nejvyspělejších zemí a jako taková může svým systémem zdaňování zaměstnanců inspirovat ten český. Všechny tři státy jsou členy EU a má se tedy za to, že díky harmonizaci přímých daní budou jejich systémy zdanění zaměstnanců velmi podobné.

Protože se má diplomová práce týká zaměstnanců, uvedu pro zajímavost srovnání průměrní měsíční hrubé mzdy daných zemí přepočtené na Kč (při kurzu 1 EUR = 24,50 Kč). Jak uvidíme, rakouská průměrná mzda je 3,5krát vyšší než česká a 4,5krát vyšší než slovenská. Bezespору o tom svědčí ekonomická vyspělost. Na druhou stranu jsou však příjmy Rakušanů zdaněny až 50 %, takže si nezoufejme.

Obr. 4.1 Srovnání průměrné měsíční mzdy v ČR, Slovensku a Rakousku přepočtené na Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1 Slovenská republika

Tento náš východní soused, který svým věkem dosáhl letos plnoletosti, používá od roku 2009 na rozdíl od ČR společnou evropskou měnu euro a je charakteristický nejnižším daňovým zatížením v EU. Daňová kvóta činí 29,7 % HDP, což je oproti průměru EU o 10 % méně.

4.1.1 Daňový systém

V roce 2004, kdy se SR stala členem EU, prošel slovenský daňový systém zásadní reformou. Nejvýznamnějšími změnami, které daňová reforma přinesla, bylo zrušení daně darovací, dědické a z převodu nemovitosti a zavedení rovné sazby daně ve výši 19 % pro daně z příjmů i DPH. A jaká je tedy současná podoba daňového systému? Až na zrušenou trojdaň je slovenský daňový systém totožný s českým a nemá tak smysl jej dále rozepisovat.

4.1.2 DPFO - jednotlivé daňové kategorie

V této kapitole srovnám jednotlivé kategorie týkající se DPFO, přičemž budu vycházet ze **Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů**, v znění neskorších predpisov (dále jen ZDPSk), který DPFO upravuje. Zákon je účinný od 1. června 2004 a má

54 paragrafů. V rámci mezinárodního zdanění se SR snaží zabránit dvojímu zdanění příjmů poplatníků, a proto má s mnoha zeměmi uzavřeny smlouvy, které tomu zabraňují. S ČR je Dohoda o zamezení dvojímu zdanění platná od července 2003.

4.1.2.1 Poplatníci daně

Poplatníkem DPFO je stručně **fyzická osoba**. Ta je podle ZDPSk dále rozdělena do dvou skupin, které už známe z rozdělení českých poplatníků. Je to:

- **Poplatník s neomezenou daňovou povinností**, což je fyzická osoba, která má na území SR trvalý pobyt nebo se tu zdržuje alespoň 183 dní v kalendářním roce. Přitom platí, že tato doba pobytu musí být souvislá nebo v několika obdobích a do těchto období se započítává každý (i započatý) den pobytu. Předmětem daně tohoto poplatníka jsou příjmy plynoucí ze zdrojů na území SR i ze zdrojů v zahraničí.

- **Poplatník s omezenou daňovou povinností**, který je fyzickou osobou, jež nemá na území SR trvalý pobyt nebo se zde zdržuje méně než 183 dní v roce. Po dobu delší než 183 dní v roce může tato osoba pobývat v SR za účelem studia či léčení a v případě, že denně nebo v dohodnutých časových intervalech překračuje hranice do SR z důvodu výkonu závislé činnosti, jejíž zdroj se nachází na území SR. Předmětem daně tohoto poplatníka jsou příjmy plynoucí ze zdrojů na území SR a tyto jsou dále specifikované v samostatném paragrafu ZDPSk.

Reprezentantem těchto poplatníků bude jedním slovem zaměstnanec.

4.1.2.2 Předmět daně

Jak jsem už zmínila výše, předmět DPFO je příjem plynoucí poplatníkovi. Opět je tato kategorie téměř totožná s českým předmětem DPFO. Jedná se o skupiny zdanitelných příjmů, které jsou rozděleny podle jednotlivých paragrafů ZDPSk:

- **Příjmy ze závislé činnosti** (§ 5 ZDPSk). Odlišností je název této skupiny příjmů, který zahrnuje pouze závislou činnost, ale funkční požitky nikoliv. Co se však týče seznamu jednotlivých příjmů, tam už funkční požitky najdeme.

- **Příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu** (§ 6 ZDPSk).

- **Příjmy z kapitálového majetku** (§ 7 ZDPSk).

- **Ostatní příjmy** (§ 8 ZDPSk).

Jen ve zkratce rozeberu pro nás tu nejdůležitější skupinu příjmů – příjmy ze závislé činnosti. Výčet jednotlivých příjmů je shodný s českým zákonem, od příjmů z pracovně-

právních vztahů, služebních poměrů, přes odměny za práci členů družstev a statutárních orgánů, práci likvidátorů, nucených správců až po příjmy společníků a jednatelů společnosti s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností. Nově je zdanitelným příjmem zaměstnanec i kapesné, které obdrží od zaměstnavatele při zahraničních cestách. Dále se tu řadí platy a funkční příplatky ústavních činitelů SR, poslanců Evropského parlamentu, odměny za výkon funkce ve státních orgánech a orgánech územní samosprávy. Co je zajímavé a liší se od české úpravy, jsou odměny obviněných ve vazbě a odměny odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody, které jsou také příjmem ze závislé činnosti.

Předmětem daně je příjem peněžní (skupiny příjmů uvedené výše), nepeněžní, dosažený i směnou. I zde je typickým nepeněžním příjmem 1 % ze vstupní ceny služebního vozidla používaného k soukromým účelům.

Také **příjmy**, které jsou **osvobozené od daně**, jsou předmětem daně. Zkráceně se jedná o sociální příjmy a transfery, stipendia, příjmy ze stanoveného prodeje nemovitostí a movitých věcí a přijaté náhrady škod.

Mezi **příjmy**, které **nejsou předmětem daně**, se řadí přijaté náhrady, úvěry, půjčky, podíly na zisku obchodní společnosti či družstva vyplacené po zdanění a příjmy z dědictví a darování a cestovní náhrady dle zvláštního právního předpisu.

4.1.2.3 Základ daně

Obecně je základem daně souhrn dílčích základů daně podle jednotlivých paragrafů.

Dílčím základem daně z příjmů ze závislé činnosti jsou **zdanitelné příjmy ze závislé činnosti snížené o povinné pojistné a příspěvky** placené zaměstnancem ve výši 13,4 %, anebo příspěvky na zahraniční pojištění zaměstnance, na kterého se vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu. Slovenský základ daně se tedy určuje stejně jako v ČR před rokem 2008.

4.1.2.4 Nezdánitelné části základu daně

Svůj základ daně si mohou slovenští zaměstnanci snížit o nezdanitelné části, které souvisí s jejich osobou nebo jinou vyživovanou osobou. Na rozdíl od ČR nejsou v SR nezdanitelné části určeny pevnou částkou, ale jsou stanoveny jako násobky životního minima platného k 1. lednu příslušného roku, a to v závislosti na výši základu daně poplatníka. Čím vyšší základ daně, tím dochází ke krácení nezdanitelných částí. Slováci tímto zavedli do zdanění určitý prvek progresivity, což je spravedlivější. Pro rok 2011 je

životní minimum ve výši EUR 185,38. Nerezidenti si mohou uplatnit nezdanitelné části a slevy na dani, pokud jejich příjmy ze SR tvoří minimálně 90 % jejich veškerých příjmů.

ZDPSk uvádí tyto nezdanitelné části základu daně:

- **Základní nezdanitelnou částku** (odpočet na poplatníka), kterou si mohou uplatnit všichni poplatníci mající aktivní příjem kromě důchodců a která se liší dle výše základu daně poplatníka. Aktivním příjmem se rozumí příjem ze zaměstnání, podnikání či jiné výdělečné činnosti. Částku lze uplatnit i měsíčně ve výši 1/12. Pokud poplatník dosáhne základu daně vyššího než 100násobek životního minima a suma jeho nezdanitelné částky bude nula nebo záporné číslo, pak poplatník nemá nárok na uplatnění základní nezdanitelné částky.

Tab. 4.1.2.4.1 Roční výše základní nezdanitelné částky (v EUR)

Roční základ daně		Nezdanitelná částka	
Rovná se nebo je nižší než 100násobek živ. minima	$\leq 18\,538$	19,2násobek živ. Minima	3 559,30
Vyšší než 100násobek živ. minima	$> 18\,538$	44,2násobek živ. minima minus čtvrtina základu daně	8 193,80 – $\frac{1}{4}$ základu daně

Zdroj: Vlastní zpracování

- **Nezdanitelnou částku na manžela(ku)** = odpočet na manžela(ku), který je uplatněn v případě, že manžel(ka) poplatníka nemá žádný nebo pouze nízký příjem. Tuto nezdanitelnou částku nelze opět uplatnit, nemá-li poplatník aktivní příjem. Rozdílně od české slevy na manžela(ku), je možné tento odpočet uplatňovat i měsíčně ve výši 1/12.

Tab. 4.1.2.4.2 Roční výše nezdanitelné částky na manžela(ku) (v EUR)

Příjem manželky Základ daně	Nezdanitelná částka		
	Nemá vlastní příjem	$< 3\,559,30$	$> 3\,559,30$
Rovná se nebo je nižší než 176,8násobek živ. minima, tzn. $\leq 32\,775,19$	3 559,30	3 559,30 minus vlastní příjem manželky	0
Vyšší než 176,8násobek živ. minima, tzn. $> 32\,775,19$	11 753,10 minus $\frac{1}{4}$ základu daně	11 753,10 minus $\frac{1}{4}$ základu daně minus vlastní příjem manželky	

Zdroj: Vlastní zpracování

Pozoruhodné je, že od roku 2004 je zrušen odpočet na invaliditu poplatníka, odpočet na držitele průkazu s těžkým zdravotním postižením a odečet hodnoty darů poskytnutých poplatníkem na stanovené účely. Od letošního roku byly z důvodu ozdravení veřejných

financí a nastartování ekonomiky navíc zrušeny i nezdánitelné části základu daně na účelové spoření, životní pojištění a doplňkové důchodové spoření.

4.1.2.5 Sazba daně

Od roku 2004 je zavedena jednotná sazba daně ve výši **19 %** ze základu daně upraveného o nezdánitelné části. Ani v SR ale není rovná sazba daně zcela rovná. Poplatníci se základem daně do výše nezdánitelného minima v částce EUR 3 559,30 mají sazbu DPFO na úrovni 0 %.

4.1.2.6 Slevy na dani

Navíc oproti ČR je v SR zavedena **zaměstnanecká prémie**. Na tu mají zaměstnanci nárok za předpokladu, že dosáhli za zdaňovací období pouze příjmy ze závislé činnosti a pouze na základě pracovní smlouvy, a to nejméně ve výši 6násobku minimální mzdy, tyto příjmy pobírali alespoň 6 měsíců a nebyli na začátku zdaňovacího období důchodci. Minimální mzda pro rok 2011 je EUR 317,-. Jelikož je zaměstnanecká prémie stanovena složitými výpočty v § 32a odst. 3 ZDPSk, uvedu již vypočtené částky prémie v tabulce.

Tab. 4.1.2.6.1 Částka zaměstnanecké prémie (v EUR)

Roční příjem ze závislé činnosti	Zaměstnanecká prémie
od 1 902 do 3 804	50,36
3 804 a více	19 % z rozdílu mezi 3 559,30 a příjmy zaměstnance sníženými o povinné pojistné

Zdroj: Vlastní zpracování

Daňový rezident má dále nárok na **slevu na dani¹⁰** na každé **dítě** žijící s ním ve společné domácnosti, pokud jsou jeho příjmy ze zaměstnání alespoň ve výši 6násobku minimální mzdy. Sleva činí **EUR 19,32** na jedno vyživované dítě za měsíc. Tato sleva může mít formu daňového bonusu vyplaceného rezidentovi, pokud je výše daně nižší než sleva na dítě.

4.1.2.7 Výpočet daňové povinnosti, zálohy na daň vybírané v souvislosti se závislou činností

Jakým způsobem vypočítat daňovou povinnost z příjmů ze závislé činnosti, nastíním v této kapitole. Daňová povinnost se vypočítává za zdaňovací období, kterým je kalendářní rok. Jestliže poplatník dosahuje pouze příjem ze závislé činnosti, pak v průběhu

¹⁰ Dle ZDPSk je toto snížení daně nazváno daňovým bonusem, já jej ale nahradím termínem „sleva na dani“, jak je používáno v ČR, aby nedošlo ke zmatku ve výkladu pojmů.

zdaňovacího období odvádí měsíčně zálohy na DPFO. Stejně jako v ČR i v SR záleží, zda zaměstnanec podepsal Prohlášení na uplatnění nezdanitelných částí nebo ne.

V případě, že zaměstnanec podepsal prohlášení, se **záloha na DPFO** vypočítává z hrubé mzdy snížené o **povinné pojistné placené zaměstnancem** ve výši **13,4 %** a o jednu dvanáctinu odpočtu na poplatníka a na manžela(ku). Povinné pojistné představuje **zdravotní a sociální pojištění**, přičemž sociální pojištění se skládá pro zaměstnance z tří dílčích pojištění: nemocenského, důchodového a pojištění pro případ nezaměstnanosti. Pokud zaměstnanec nepodepsal Prohlášení na uplatnění nezdanitelných částek, pak se záloha vypočte z hrubé mzdy snížené jen o povinné pojistné.

Tab. 4.1.2.7.1 Výpočet měsíční zálohy na DPFO

Hrubá mzda v EUR
– nemocenské pojištění (1,4 % z hrubé mzdy)
– důchodové starobní pojištění (4,0 % z hrubé mzdy)
– důchodové invalidní pojištění (3,0 % z hrubé mzdy)
– pojištění v nezaměstnanosti (1,0 % z hrubé mzdy)
– zdravotní pojištění (4,0 % z hrubé mzdy)
= základ daně zaokrouhlený na eurocenty dolů
– nezdanitelné části na poplatníka a na manžela(lku)
= upravený základ daně
x sazba DPFO 19 %
= záloha na DPFO zaokrouhlená na eurocenty dolů
– sleva na dani na dítě
– zaměstnanecká prémie
= záloha upravená o slevu

Zdroj: Vlastní zpracování

Na konci roku se zjistí splatná **roční daňová povinnost** tak, že se od daně vypočtené podle daňového přiznání nebo ročního vyúčtování za celé zdaňovací období odečtou zaplacené zálohy. Byly-li zaměstnanci v průběhu roku sraženy ze mzdy vyšší zálohy, než je roční daňová povinnost, pak je mu rozdíl vyplacen jako přeplatek. V opačném případě musí rozdíl zaměstnanec doplatit.

4.1.2.8 Odvod daně

DPFO se odvádí formou měsíčních záloh, které vypočítává, sráží ze mzdy a odvádí za zaměstnance zaměstnavatel. Po skončení zdaňovacího období celkovou roční daňovou povinnost odvede zaměstnanec sám prostřednictvím daňového přiznání, ve kterém daň osobně vypočítá, nebo může požádat svého zaměstnavatele, aby mu provedl **roční**

zúčtování daně. Za jakých okolností je poplatník povinen podat daňové přiznání uvádím v následující tabulce.

Tab. 4.1.2.8.1 Povinnost podat daňové přiznání

Daňové přiznání musí podat ten,	Daňové přiznání není povinen podávat ten,
<ul style="list-style-type: none"> kdo má za zdaňovací období zdanitelné příjmy přesahující 50 % sumy EUR 3 559,30, kromě příjmů, ze kterých se daň vybírá srážkou 	<ul style="list-style-type: none"> kdo za zdaňovací období obdrží zdanitelné příjmy nižší než 50 % sumy EUR 3 559,30
<ul style="list-style-type: none"> kdo pobírá příjmy ze závislé činnosti a nepožádá nebo nemůže požádat zaměstnavatele o roční zúčtování 	<ul style="list-style-type: none"> kdo používá výsady a imunitu podle mezinárodního práva a pobírá příjmy ze zastupitelského úřadu na území SR
<ul style="list-style-type: none"> koho k tomu daňový úřad vyzve 	<ul style="list-style-type: none"> kdo je zaměstnancem EU nebo jejich orgánů a plynou mu příjmy ze závislé činnosti, které jsou prokazatelně zdaněné ve prospěch rozpočtu EU

Zdroj: Vlastní zpracování

Daňové přiznání se podává na tiskopise vydaném ministerstvem financí místně příslušnému daňovému úřadu. Obecná lhůta pro podání je **31. březen** následujícího roku po zdaňovacím období a k tomuto datu musí být také vypočítaná daň zaplacená.

4.1.3 Daňová asignace

Záležitost, kterou chce u nás prosadit vládní strana VV, ale v SR už pár let funguje, je daňová asignace. Znamená to, že poplatník má právo požádat do 30. dubna po skončení zdaňovacího období daňový úřad, aby **2 %** z jeho **zaplacené daně** byly poukázány subjektu, který si on určí, na jím stanovené - většinou obecně prospěšné - účely (kulturu, sport, církev, ochranu životního prostředí nebo ochranu zvířat).

4.2 Rakouská republika

Tento šestnáctiletý člen EU se řadí k ekonomické špici, a to nejen v Evropě, ale i ve světě. Svědčí o tom hodnocení Mezinárodního měnového fondu, kdy podle HDP na obyvatele v roce 2010 skončila RR jako 10. nejbohatší stát světa a 3. nejbohatší stát EU. A jak už platí, čím vyšší ekonomická úroveň, tím vyšší zdanění, tak daňová kvóta v RR činí 42,1 %.

4.2.1 Daňový systém

Rakouský daňový systém je skoro totožný s českým. Je tvořen přímými a nepřímými daněmi. Mezi přímé daně tedy patří DPFO a daň z příjmů právnických osob, daň darovací,

dědická a z převodu nemovitostí a navíc daň z výnosu kapitálu. Nepřímé daně tvoří DPH, spotřební daň a ekologické daně.

4.2.2 DPFO – jednotlivé daňové kategorie

Současný daňový systém sjednotil postavení domácích a zahraničních fyzických osob, čímž se snaží zabránit dvojímu zdanění. S řadou států má RR podepsanu smlouvu o zamezení dvojího zdanění, s ČR je tato nová smlouva platná od března 2007.

DPFO (Einkommensteuer) je v RR upravena ve **400. spolkovém zákoně o daních z příjmů fyzických osob** ze 7. července 1988 (Bundesgesetz vom 7. Juli 1988 über die Besteuerung des Einkommens natürlicher Personen), ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDPR). A jak už bývá u zákonů o daních z příjmů zvykem, přestože je tento původní zákon starý 23 let, také on není nijak stručný a obsahuje 126 paragrafů.

4.2.2.1 Poplatník daně

Poplatník je fyzická osoba, která získává příjem. I v RR rozlišujeme poplatníky:

- **Daňový rezident** je fyzická osoba, která má trvalé bydliště nebo obvykle pobývá v RR. Obvyklým pobytem se rozumí pobyt delší než šest měsíců v roce. Pobývá-li poplatník v RR déle než šest měsíců, automaticky se jeho daňová povinnost vztahuje na příjmy z RR a ze zahraničí. U rezidentů se tedy uplatňuje tzv. světový příjmový princip.

- **Daňovým nerezidentem** je fyzická osoba, která nemá v RR ani trvalé bydliště, ani obvyklý pobyt. Daňová povinnost nerezidenta se vztahuje jen na příjmy uvedené v § 98 ZDPR, ale v podstatě se jedná o příjmy plynoucí ze zdrojů v RR, tzv. domácí příjmový princip.

Nás zajímá především poplatník - **zaměstnanec**. V RR jsou zaměstnanci členěni na dělníky a zaměstnance. Zařazení do těchto dvou skupin je důležité při výpočtu jejich daňové povinnosti, protože každé skupině poplatníků se sráží jiná výše pojistného.

4.2.2.2 Předmět daně

Předmětem daně jsou příjmy plynoucí fyzické osobě během zdaňovacího období, kterým je kalendářní rok. Zdanitelné příjmy členíme do sedmi kategorií, a pokud některý příjem nespadá do žádné kategorie, pak dani nepodléhá. Kategorie jsou:

- **Příjmy ze zemědělství a lesního hospodaření** (§ 21 ZDPR).
- **Příjmy ze samostatné podnikatelské činnosti** (§ 22 ZDPR).
- **Příjmy z vykonávané živnosti** (§ 23 ZDPR).
- **Příjmy ze závislé činnosti** (§ 25 ZDPR).

- **Příjmy z kapitálového majetku** (§ 27 ZDPR).
- **Příjmy z pronájmu a leasingu** (§ 28 ZDPR).
- **Ostatní příjmy** (§ 29 ZDPR).

Pro nás důležitou skupinu příjmů ze závislé činnosti je nutné více konkretizovat. V podstatě jsou tyto příjmy shodné s našimi, ale definovány jsou jinak. Jde o jakoukoliv odměnu v hotovosti nebo v naturáliích vyplacenou zaměstnanci zaměstnavatelem nebo i další osobou namísto zaměstnavatele související s minulým nebo současným zaměstnáním. Navíc jsou to i odměny vyplácené generálním ředitelům, pokud jsou zaměstnancem společnosti a nevlastní více než 25 % základního kapitálu společnosti, dále příjmy členů zastupitelstev a výkonných orgánů státních správ a jednotek územní samosprávy. Mezi nejčastější nepeněžní příjmy zaměstnance patří 1,5 % z pořizovací ceny používaného služebního automobilu, maximálně ale EUR 600,-, poskytnutí parkovacího místa zdarma nebo poskytnutí rekreace zaměstnavatelem. Dále jsou příjmem ze zaměstnání vyplácené důchody, ale pokud si zaměstnanec přispíval sám do penzijního fondu, je zdanitelných jen 25 % důchodu.

Příjmy osvobozené od daně zahrnují různé sociální dávky, důchodové příspěvky pro zdravotně postižené veterány, stipendia a granty pro studující a platby přijaté od nadací nebo veřejných fondů na přímou podporu umění, vědy nebo výzkumu.

4.2.2.3 Základ daně

Obecným základem DPFO je celkový součet příjmů z jednotlivých kategorií snížený o ztráty a zvláštní a mimořádné výdaje.

Základem daně z příjmů závislé činnosti jsou příjmy ze zaměstnání získané ve zdaňovacím období a snížené o příspěvky povinného pojištění zaplaceného zaměstnancem a nezdanitelné částky.

4.2.2.4 Nezdanitelné části základu daně

V RR mají zaměstnanci širokou možnost uplatnění různých odpočtů a výdajů zohledňujících jejich životní situaci a znatelně si tak snížit základ daně. Nezdanitelné části základu daně tvoří v RR zvláštní a mimořádné výdaje a dodatečné odčitatelné položky – viz Příloha č. 3.

4.2.2.5 Sazba daně

Sazba DPFO je stanovena procentem ze základu daně, který je podle své výše rozdělen do tří pásem. Poplatník mající roční příjmy do EUR 11 000,- nepodléhá zdanění.

Sazba je klouzavě progresivní – roste se zvyšujícím se příjmem. Daň se vypočítává dle níže uvedených vzorců a zaokrouhuje se na dvě desetinná místa.

Tab. 4.2.2.5.1 Sazba DPFO

Roční příjem v EUR	Sazba daně	Daň v EUR
Do 11 000	0 %	0
11 000 – 25 000	36,5 %	$\frac{(\text{příjem} - 11\,000) \times 5\,110}{14\,000}$
25 000 – 60 000	43,2143 %	$\frac{(\text{příjem} - 25\,000) \times 15\,125}{35\,000} + 5\,110$
60 000 a více	50 %	$(\text{příjem} - 60\,000) \times 0,5 + 20\,235$

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.2.6 Slevy na dani

Výsledná daňová povinnost vypočtená dle výše uvedených vzorců se dále snižuje o slevy na dani. Ty se váží k osobě poplatníka a zohledňují jeho rodinný stav. Co se týče zaměstnanců, těm vzniká z titulu zaměstnání automaticky nárok na zaměstnaneckou a dopravní slevu na dani. Některé slevy, konkrétně slevu na dítě a na výživné, je možno uplatnit i měsíčně, jiné pouze ročně.

- Daňovému poplatníkovi, který obdržel od daně osvobozené přídavky na dítě podle zákona o rodině, je poskytnuta **sleva na dítě** ve výši EUR 700,80 ročně na každé dítě. Na děti mající trvalý pobyt v zahraničí se žádná sleva nevztahuje.

- Poplatník, který žije sám v domácnosti a je tak samoživitelem, má nárok na **slevu pro samoživitele** v roční výši EUR 364,-. Rodiči samoživiteli žijícímu s alespoň jedním dítětem, náleží sleva pro samoživitele v roční výši:

- EUR 494,- u jednoho dítěte,
- EUR 669,- u dvou dětí,
- EUR 220,- za každé další dítě.

- Poplatník žijící v domácnosti s manželem(kou), jehož příjmy za zdaňovací období nepřesáhly EUR 2 200,-, si uplatní **slevu na manžela(ku)** v částce EUR 364,- ročně, pokud je rodina bez dítěte. Jestliže manželé společně vychovávají v jedné domácnosti alespoň jedno dítě a příjmy manžela(ky) nepřevyšují ročně EUR 6 000,-, pak je sleva na manžela(ku) v následující výši za rok:

- EUR 494,- na jedno dítě,
- EUR 669,- na dvě děti,
- EUR 220,- na každé další dítě.

- **Sleva na výživné** je odečtena z daně poplatníkovi, jež platí výživné na dítě či několik dětí, které s ním nežijí ve společné domácnosti. Poplatník přitom nesmí pobírat přídatky na dítě podle zákona o rodině. Sleva činí ročně:

- EUR 350,40 na první dítě,
- EUR 525,60 na druhé dítě,
- EUR 700,- na každé další dítě.

- Poplatník, kterému plynou příjmy ze zaměstnání, má automaticky nárok na **zaměstnaneckou slevu na dani**, jež činí **EUR 54,- za rok**. Uplatnit si ji mohou i zaměstnanci dojíždějící do zaměstnání ze zahraničí.

- **Dopravní sleva na dani** v roční výši **EUR 291,-** je vedle cestovního odpočtu dalším nástrojem zohledňujícím výdaje zaměstnanců. Sleva pokrývá plošně náklady na dojíždění do zaměstnání a každý zaměstnanec na ni má nárok.

- Jelikož v RR nejsou důchody osvobozeny od daně, existuje zde **sleva na dani pro důchodce**. Je automaticky uplatňována při vyplácení důchodů. Pro svobodného důchodce s roční penzí do EUR 17 000,- činí sleva EUR 400,-, s penzí od EUR 17 000,- do 25 000,- je sleva postupně snižována až na nulu a pro roční penze vyšší než EUR 25 000,- není sleva žádná. Od roku 2011 náleží zvýšená sleva **EUR 764,-**, pokud roční penze důchodce nepřesáhne částku EUR 13 100,- a příjem manžela (partnera) nepřevyší EUR 2 200,- ročně.

4.2.2.7 Výpočet daňové povinnosti; zálohy na daň vybírané v souvislosti se zaměstnáním

U příjmů ze závislé činnosti se daň odvádí měsíčně prostřednictvím **záloh na DPFO**, které se také nazývají daň ze mzdy (Lohnsteuer). Daň ze mzdy se počítá ze základu daně, kterým jsou příjmy ze zaměstnání po odečtení **pojistného placeného zaměstnancem** a nezdanitelných částek. Zaměstnanci jsou povinni platit pojistné na sociální zabezpečení a přispívat do fondu bydlení a zaměstnaneckých cechů. Systém sociálního zabezpečení se skládá ze zdravotního a důchodového pojištění a pojištění pro případ nezaměstnanosti. Sazba příspěvků se liší podle výše příjmů a podle zařazení do skupiny. Dělníci odvádí celkově z hrubé mzdy **18,20 %** a zaměstnanci **18,07 %**. Sazba pojistného se snižuje o 3 % u měsíčních příjmů do EUR 1 179,-, o 2 % u příjmů do EUR 1 286,- a o 1 % u příjmů do EUR 1 447,-. V praxi se daň ze mzdy vypočítává pomocí tarifních tabulek nebo mzdových tabulek uvedených v pracovní smlouvě. Já jsem si podle zdroje vytvořila vlastní tarifní tabulku s aktuálními údaji.

Tab. 4.2.2.7.1 Tarifní tabulka pro výpočet daně ze mzdy pro rok 2011

Měsíční základ daně v EUR	Sazba daně	Sleva na dani v EUR					
		Bez slevy na manželku nebo samoživitele	Se slevou na manželku nebo samoživitele				
			1 dítě	2 děti	3 děti	4 děti	5 dětí
Žádný příjem nebo negativní daň do		1 011,44	1 124,23	1 164,18	1 214,41	1 264,64	1 314,87
Do 1 011,44	0 %	-					
1 011,45 - 2 099,34	36,5 %	369,18	410,34	424,93	443,26	461,59	479,93
2 099,35 - 5 016,00	43,2143 %	510,13	551,30	565,88	584,22	602,55	620,88
Nad 5 016,01	50 %	850,50	891,67	906,25	924,59	942,92	961,25

Zdroj: Vlastní zpracování

Podle výše příjmu se zjistí příslušné pásmo a jemu odpovídající sazba daně. Daň se vypočte vynásobením příjmů a sazby daně a poté se sníží o slevu na dani. Pro určení slevy je rozhodující, zda zaměstnanec uplatňuje slevu na manželku nebo na samoživitele a počet dětí v domácnosti.

Tab. 4.2.2.7.2 Výpočet daně ze mzdy (měsíční zálohy na DPFO)

Hrubá mzda v EUR
– zdravotní pojištění (3,95 % u dělníků, 3,82 % u zaměstnanců z hrubé mzdy)
– penzijní pojištění (10,25 % z hrubé mzdy)
– pojištění pro případ nezaměstnanosti (3,00 % z hrubé mzdy)
– fond bydlení (0,50 % z hrubé mzdy)
– příspěvek na zaměstnanecké cechy (0,50 % z hrubé mzdy)
– zvláštní a mimořádné výdaje
– cestovní odpočet
= základ daně zaokrouhlený na eurocenty
x sazba DPFO dle jednotlivých daňových pásem
= záloha na DPFO zaokrouhlená na eurocenty
– slevy na dani
= výsledná záloha na DPFO

Zdroj: Vlastní zpracování

Roční daň z příjmů ze závislé činnosti se stanoví ze základu daně, kterým jsou příjmy ze zaměstnání snížené o povinné pojistné a nezdanitelné částky, a sníží se o zaplacené zálohy na dani v průběhu zdaňovacího období. Pokud zaměstnanec zaplatil vyšší zálohy na dani než je roční daňová povinnost, rozdíl mu bude vrácen formou přeplatku. V opačném případě vznikne zaměstnanci nedoplatek, který musí zaplatit.

4.2.2.8 Odvod daně

Měsíční zálohy na DPFO (daň ze mzdy) vypočítává a odvádí zaměstnavatel. Roční daňová povinnost je odvedena buď formou ročního daňového přiznání, které si podává zaměstnanec sám, nebo prostřednictvím ročního zúčtování, které provádí zaměstnavatel.

Daňové přiznání je poplatník povinen podat v předepsané formě **do 30. dubna následujícího roku** po skončení zdaňovacího období. Je-li přiznání podáváno elektronicky, lhůta je prodloužena do 30. června. Daňové přiznání se podává daňovému úřadu, který je místně příslušný dle poplatníkova bydliště nebo místa obvyklého pobytu.

Tab. 4.2.2.8.1 Povinnost podat daňové přiznání

Daňové přiznání musí podat ten,
• jehož příjem za rok přesáhl EUR 12 000,- a ostatní příjmy přesáhly EUR 730,-
• kdo pobíral příjmy současně od dvou nebo více zaměstnavatelů
• který si uplatňoval neoprávněný nebo příliš vysoký cestovní odpočet
• který byl k tomu vyzván finančním úřadem

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3 Srovnání výpočtu zálohy na DPFO a čisté mzdy v ČR, SR a RR

Pokud se podíváme na praktický výpočet záloh na DPFO v mých srovnávaných zemích, který jsem teoreticky popsala v předešlé kapitole, zjistíme, že algoritmus výpočtu je v SR a RR identický. Jako modelový příklad vezmeme manažera prodeje, který pobírá měsíčně hrubou mzdu ve výši Kč 35 000,-, je svobodný, bezdětný, do zaměstnání dojíždí 25 km, není zdravotně postižený a podepsal Prohlášení k dani. Abych uplatnila částky odpočtů uvedené v této kapitole, budu počítat zálohy na DPFO a následně čistou mzdu zaměstnance v národní měně každého státu. Pro převod měny použiji kurz 1 EUR = 24,50 Kč.

Tab. 4.3.1 Srovnání výpočtu zálohy na DPFO v ČR, SR a RR

	ČR (v Kč)	SR (v EUR)	RR (v EUR)
Hrubá mzda v národní měně	35 000	1 428,57	1 428,57
Pojistné hrazené zaměstnavatelem v ČR/ Pojistné hrazené zaměstnancem v SR a RR	34 % + 11 900	13,4 % - 191,42	18,07 % - 258,14
Základ daně	46 900	1 237,15	1 170,43
Odpočet na poplatníka	-	- 296,60	-
Cestovní odpočet	-	-	- 58,00
Zaokrouhlený / upravený základ daně	46 900	940,55	1 112,43
Záloha na DPFO	15 % 7 035	19 % 178,70	36,5 % ¹¹ 406,03
Sleva na dani	- 1 970	-	- 369,18 ¹²
Výsledná záloha na DPFO	5 065	178,70	36,85
	ČR	SR	RR
Výsledná záloha v Kč	5 065	4 378,15	902,83
Rozdíl		- 686,85	- 4 162,17

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je vidět, přestože má rakouský zaměstnanec oproti českému víc než dvakrát vyšší sazbu daně, jeho zálohy na DPFO jsou skoro o čtyři tisíce dvě stě korun nižší. Důvodem je rozdílný základ daně, který v ČR činí 134 % hrubé mzdy a v RR jen 81,93 % hrubé mzdy. I přesto jsou však v RR zálohy před slevami dokonce vyšší než v ČR. Podstatná je tedy výše slev na dani, které jsou v RR výrazně vyšší. Co se týče slovenských zaměstnanců, odvádějí ze svých mezd také nižší zálohy než tito čeští. Důvodem je opět částka základu daně (86,6 % hrubého příjmu), ale navíc i reálná výše sazby DPFO. Ta je v ČR 20,1 % (15 % krát 1,34), ale ve SR činí jen 16,5 % (19 % krát 0,866). Ačkoliv je tedy zákonem stanovená 19%ní sazba daně ve SR vyšší, opak je pravdou. Nejnižší zálohy z mých tří analyzovaných zemí odvádějí Rakušané (záloha dělá necelých 2,6 % hrubé mzdy!), nejvyšší naopak Češi (záloha činí 14,5 % hrubé mzdy).

A jak je tomu u čistých mezd? Dostávají největší čistou mzdu opravdu Rakušané, protože je jim srážena nejnižší záloha na daň?

¹¹ Dle tarifní tabulky pro výpočet daně ze mzdy: daňové pásmo ve třetím řádku, což je sazba 36,5 % ze základu daně EUR 1 112,43.

¹² Dle tarifní tabulky pro výpočet daně ze mzdy: daňové pásmo ve třetím řádku a poplatník neuplatňuje slevu na manželku ani na samoživitele, takže sleva na dani činí EUR 369,18.

Tab. 4.3.2 Porovnání výše čisté mzdy

	ČR (v Kč)	SR (v EUR)	RR (v EUR)
Hrubá mzda v národní měně	35 000	1 428,57	1 428,57
Pojistné hrazené zaměstnancem	11 % - 3 850	13,4 % - 191,42	18,07 % - 258,14
Záloha na DPFO	- 5 065	- 178,70	- 36,85
Čistá mzda	26 085	1 058,45	1 133,58
	ČR	SR	RR
Čistá mzda v Kč	26 085	25 932,03	27 772,71
Rozdíl		- 152,97	+ 1 687,71

Zdroj: Vlastní zpracování

Přesvědčili jsme se, že je pravda, že nejvyšší čistou mzdu pobírají Rakušané. Proč je to tak? Čechovi z jeho hrubé mzdy přibude na účet 74,5 %, Slovák dostane vyplaceno nepatrně méně 74,1 % hrubého příjmu, ovšem Rakušan získá 79,4 %. Příčinu hledejme v již zmíněných zálohách na DPFO, protože ty jsou v ČR 5,6krát vyšší než v RR.

Nejlépe z pohledu zaměstnance si vedou Rakušané, kteří odvádějí razantně nejnižší zálohy na daň díky množství odpočtů a zejména vyšším slev na dani.

4.4 Vlastní návrh výpočtu záloh na DPFO

Na základě analýzy různých propočtů a ve vazbě na daňové systémy v jiných státech jsem navrhla vlastní způsob výpočtu daňové povinnosti formou záloh na DPFO (viz Příloha č. 4).

Dle mého návrhu by se **základ daně** stanovil **jako hrubé příjmy zaměstnance snížené o sociální a zdravotní pojištění**, které je zaměstnanec povinen platit. Znamená to tedy, že základ daně by se stanovil stejně jako před reformou v roce 2008. K žádné brutaci příjmů jako nyní by nedocházelo.

Abych udělala systém záloh do jisté míry spravedlivější, zavedla jsem **dvě sazby daně**, které se liší v závislosti na výši příjmů zaměstnance. Sazby daně jsem stanovila výše než současná, a to na 20 % a 27 %, protože jsem snížila základ daně. Důvodem pro rozdílnou výši sazby (jsou zavedené maximální vyměřovací základy pro výpočet sociálního a zdravotního pojistného, tzv. pojistné stropy. Ty jsou příčinou toho, že pojistné se platí nejvýše z částky Kč 148 440,- měsíčně, a pokud zaměstnanci pobírají mzdy vyšší, pojistné z přesahující částky již neplatí. Dále to také znamená, že se těmito zaměstnancům už nenavýšuje základ daně, čili platí daň pouze z hrubé (nikoliv superhrubé) mzdy. To je

dle mého názoru nespravedlivé vůči nízkopříjmovým skupinám. Já jsem v mém navrhnutém systému strop na sociální a zdravotní pojistné ponechala, avšak pro zaměstnance dosahující příjmů nad tento strop jsem zavedla vyšší daňovou sazbu, která je tudíž určitou kompenzací neplacení pojistného.

To jsou při mém výpočtu záloh na DPFO jediné významné změny. Výši nezdanitelných částek a slev na dani bych ponechala na stávající úrovni.

Ačkoliv se na první pohled může zdát, že můj způsob výpočtu bude mít negativní vliv na zaměstnance s nízkými příjmy, kterých je v současné době díky doznívání ekonomické krize mnoho, není tomu tak. Přestože jsem pro tuto příjmovou skupinu zvýšila sazbu daně z 15 % na 20 %, její daňová povinnost je nižší. Snížení základu daně o 45 % (původních 134 % minus mnou navržených 89 %) má totiž mnohonásobně větší dopad, než zvýšení daně o 5 %. Srovnání rozdílu v daňové povinnosti a výši čisté mzdy uvádím v Příloze č. 5.

Mnou navržený systém by neměl být ani demotivující pro vysokopříjmové skupiny zaměstnanců, jímž jsem zavedla ještě vyšší sazbu daně. Všude ve světě, a ve vyspělých zemích obzvláště, je běžné, že zaměstnanci s vysokými příjmy odvádí do státního rozpočtu více, než jejich chudší spoluobčané. Na ukázce rakouského zdanění jsme se o tom přesvědčili a shlédli, že to funguje. Stejně tak jsou v dalších patnácti zemích EU zavedeny sazby daně vyšší než 35 %. V USA jsou dokonce náležitě hrdí na to, že mohou státu odvádět více peněz a více se tak podílet na jeho chodu. Proč by tedy měl být problém zavést daňovou morálku i v ČR, když jinde na světě je to možné?

5 Závěr

Po zpracování mé diplomové práce můžu prohlásit, že problematika DPFO, nazývaná též v evropských zemích osobní důchodovou daní, je velice rozsáhlá, složitá a pro neodborníky nepřehledná. To ovšem neplatí pouze pro ČR, ale pro uplatňování DPFO globálně. V ČR je stěžejní příčinou neustálá novelizace základního právního dokumentu upravujícího DPFO, a to ZDP. Ten je mnohdy novelizován i dvakrát do roka, aby byla odstraněna či alespoň vylepšena jeho předchozí úprava, což se v důsledku projevuje stále větší šíří zákona.

První část práce jsem věnovala analýze základních kategorií týkajících se české DPFO, přičemž jsem se soustředila na daň z příjmů ze závislé činnosti.

Ve druhé části práce jsem popsala jednotlivé změny ve zdanění zaměstnanců od roku 2006 do současnosti a nastínila vizi vlády v této oblasti do budoucna. Zaměřila jsem

se na konečný dopad legislativních změn na příjem zaměstnance a nejdůležitější změny jsem prakticky aplikovala na výpočtech daňové povinnosti na modelových příkladech zaměstnanců. Jednoznačně nejzásadnějším byl pro zaměstnance reformní rok 2008, kdy došlo ke změně sazby DPFO z progresivní na proporcionální a k novému způsobu stanovení základu daně u příjmů ze závislé činnosti. U nově stanovené sazby daně 15 % jsem vysvětlila, že je nesprávně nazývána sazbou rovnou, neboť ve skutečnosti máme sazby daně dvě, a to 20,1 % a 15 %, což je způsobeno stropy odvodů na zdravotní a sociální pojistné. Prakticky jsem prezentovala velmi tvrdý dopad zrušení institutu společného zdanění manželů, který jako jediné opatření všech vlád měl doopravdy pozitivní vliv na snížení daňové povinnosti zaměstnanců. Pro úplný přehled a dokreslení problematiky uvádím v Příloze č. 6 srovnání výpočtu roční daňové povinnosti zaměstnance v roce 2006 a aktuálně v roce 2011, aby byla vidět výsledná změna ve zdanění, dříve prezentována po jednotlivých letech.

Ve třetí části práce jsem si vybrala pro srovnání zdanění českých zaměstnanců státy SR a RR. Stručně jsem analyzovala jednotlivé daňové kategorie srovnávaných zemí a upozornila na odlišnosti oproti české úpravě. Zjistila jsem, že ve SR mají velice složitým způsobem stanoveny výše nezdanielných částek, ke kterým se musí člověk dopracovat podrobným prolouskáváním částek v jednotlivých paragrafech v zákoně. Na druhou stranu však mají Slováci systém nezdanielných částek spravedlivější, než je tomu v ČR. Z pohledu zaměstnance by určitě vyšší daně měli platit ti, co mají vyšší příjmy, a toho je na Slovensku docíleno právě postupným zmenšováním nezdanielných částek s rostoucím příjmem. Na druhou stranu ale slovenští zaměstnanci nemají možnost odpočtu darů, zaplacených příspěvků na životní pojištění a spoření a nemohou zohlednit svůj zdravotní stav. Rakouští zaměstnanci jsou DPFO zatíženi nejvíce. Samotná sazba daně může být až 50 % a navíc pojistné na sociální zabezpečení, které se zaměstnanci strhává ze mzdy, činí dalších 18 %. I přesto mají ale nastaven systém tak, že příjemci nízkých mezd (z jejich pohledu, neboť pro Čechy se jedná v přepočtu o vysoké příjmy) nepodléhají dani žádné nebo si ji díky vysokým odpočtům a slevám na dani markantně sníží.

Cílem mé práce bylo podat ucelený přehled o vývoji zdanění zaměstnanců v ČR v posledních pěti letech, ukázat na praktických příkladech dopady legislativních změn daného roku na výši daňové povinnosti zaměstnance a navrhnout vlastní způsob zdaňování zaměstnanců. Cíl jsem úspěšně splnila, neboť vývoj zdanění zaměstnanců v ČR za posledních pět let jsem celistvě a přehledně analyzovala rok od roku dle jednotlivých změn. Nejdůležitější změny jsem pro lepší pochopení názorně ukázala na modelových

příkladech poplatníků a ty ještě doplnila komentářem. Některá vládní opatření související s DPFO a tvářící se, že byla zavedena kvůli spravedlivějšímu zdanění zaměstnanců, jsem prozkoumala a vyhodnotila, že ne vždy je to pravda. Dále jsem na základě zkušeností a vědomostí nabytých při zpracovávání diplomové práce jednoduše navrhla nový způsob výpočtu záloh na DPFO, který je dle mého názoru spravedlivější, než ten stávající. Zavedla jsem dvě sazby DPFO v závislosti na výši příjmu a stanovila základ daně jako hrubé příjmy snížené o zdravotní a sociální pojistné placené zaměstnancem. Díky mému návrhu by si polepšili všichni zaměstnanci kromě těch, jejichž příjmy by převyšovaly stropy na sociální a zdravotní pojištění. Tito by se však měli smířit s celosvětovým trendem degrese, kdy se z vyšších příjmů odvádí vyšší daně, a měli by si uvědomit svou daňovou odpovědnost vůči státu. Pokud by byl můj návrh aplikován, polepšil by si rovněž státní rozpočet právě díky větším daňovým příjmům od vysoce hodnocených zaměstnanců, a to by zajisté bylo v současné době v ČR potřeba.

Závěrem lze říci, že ZDP má stále mnoho nedostatků (od nepřehlednosti až po neustálou novelizaci) a samotné zdanění zaměstnanců v ČR, jak už bylo řečeno, není příliš spravedlivé. Vidět je to u vysoce příjmových zaměstnanců, kteří mají ve skutečnosti nižší sazbu DPFO díky tomu, že neodvádí zdravotní a sociální pojištění a tím je jejich základ daně snížen oproti ostatním zaměstnancům o 34 %. Český systém zdanění zaměstnanců by měl být solidárnější zejména k nízko příjmovým skupinám. Ty totiž tvoří v ČR nejpočetnější kategorii - dvě třetiny zaměstnanců v dnešní době stále nedosáhne na průměrnou mzdu. Proto by měl být zaveden větší počet nezdánitelných částí nebo slev na dani, které by braly v potaz existenční poměry sociálně slabších zaměstnanců. Zářný příklad takto ohleduplného systému najdeme třeba právě v Rakousku, kde je životní situace méně příjmových zaměstnanců zohledňována maximální měrou prostřednictvím odpočtů a slev.

Česká vláda by se mohla rakouským systémem inspirovat a osobně si myslím, že by se zlepšil nejen stav státního rozpočtu a zaměstnanců žijících od výplaty k výplatě, ale hlavně reputace naší pošramocené politické scény. Z toho důvodu také doufám, že se vládě podaří dostat bodům jejího vládního programu, zejména uvést v život nejpozději do roku 2014 projekt Jednotného inkasního místa, který by byl jedním z mnoha kroků ke zjednodušení českého daňového systému.

Seznam použité literatury

Monografie:

KESTI, J. *European tax handbook 2009*. 20th ed. Amsterdam: IBFD, 2009. 892 s. ISBN 978-90-8722-052-5.

MACHÁČEK, I. *Daň z příjmů fyzických osob 2010. Praktická pomůcka k daňové optimalizaci*. 1. vyd. Praha: C. H. BECK, 2010. 273 s. ISBN 978-80-7400-188-8.

MACHÁČEK, I. *Fyzické osoby a daň z příjmů*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7357-360-7.

MACHÁČEK, I. *Zaměstnanecké benefity a daně*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. 156 s. ISBN 978-80-7357-368-3.

MEDVEĎ, J. a kol. *Daňová teória a daňový systém*. 1. vyd. Bratislava: Sprint dva, 2009. 288 s. ISBN 978-80-89393-09-1.

PELECH, P. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2007*. Edice daně. 15. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2007. 383 s. ISBN 978-80-7263-369-2.

PELECH, P. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2010*. Edice daně. 18. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 463 s. ISBN 978-80-7263-7263-9.

SCHULTZOVÁ, A. a kol. *Daňovníctvo – daňová teória a politika*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. 198 s. ISBN 978-80-8078-161-3.

ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Linde, a.s., 2010. 351 s. ISBN 978-80-7201-799-7.

VANČUROVÁ, A., KLAZAR, S. *Sociální a zdravotní pojištění – úvod do problematiky*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 124 s. ISBN 978-80-7357-381-2.

VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2006. Praktický průvodce*. 2. vyd. Edice Účetnictví a daně. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2006. 216 s. ISBN 80-247-1577-5.

VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2007. Praktický průvodce*. Edice Účetnictví a daně. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2007. 216 s. ISBN 978-80-247-2096-8.

VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2008. Praktický průvodce*. Edice Účetnictví a daně. 4. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2008. 216 s. ISBN 978-80-247-2536-9.

VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2009. Praktický průvodce*. 5. vyd. Edice Účetnictví a daně. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2998-5.

ŽENÍŠKOVÁ, M. *Pojistné na sociální zabezpečení*. Edice práce, mzdy, pojištění. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 135 s. ISBN 978-80-7263-508-5.

Internetové zdroje:

Bmf.gv.at [online]. 2011 [cit. 2011-03-17]. Abetzbarkeit von spenden. Dostupné z WWW:

<https://www.bmf.gv.at/Steuern/Fachinformation/Einkommensteuer/AbsetzbarkeitvonSpenden/_start.htm>.

Bmf.gv.at [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Das Steuerbuch 2011. Dostupné z WWW:

<https://www.bmf.gv.at/Publikationen/Downloads/BroschrenundRatgeber/Steuerbuch_2011_webKORR_2011.pdf>.

Bundeskanzleramt: Rechtsinformationssystem [online]. 2011 [cit. 2011-03-10]. Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich. Dostupné z WWW:

<http://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblPdf/1988_400_0/1988_400_0.pdf>.

Business.center.cz [online]. 1998 [cit. 2011-10-15]. Zákon o daních z příjmů. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dprij/>>.

BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export [online]. 1997 [cit. 2011-01-31]. Nejdůležitější změny v oblasti daní z příjmů v roce 2011. Dostupné z WWW:

<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dan-z-prijmu/nejdulezitejsi-zmeny-dan-prijem-2011/1001654/59241/>>.

Česká daňová správa: [online]. 2006 [cit. 2010-11-22]. Daňový systém České republiky. Dostupné z WWW: <<http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/284.html?year=0>>.

Český statistický úřad [online]. 2011, 2. 2. 2011 [cit. 2011-02-03]. Průměrná hrubá měsíční mzda 2000 - 2010. Dostupné z WWW:

<http://www.czso.cz/csu/dyngrafy.nsf/graf/mzda_v_kc>.

Eduhi.at: IHR BILDUNGSSERVER IN OÖ [online]. 2011 [cit. 2011-03-15]. Aktuelles aus der Personalverrechnung – Stand 1. Jänner 2011. Dostupné z WWW: <www.eduhi.at/dl/personalverrechnung_2011.pdf#tabsPortal>.

EURES: Integrovaný portál MPSV [online]. 2002 [cit. 2011-03-10]. Rakousko - životní a pracovní podmínky. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/eures/prace_v_eu/zeme/rakousko/>.

JASPI - WEB: Jednotný automatizovaný systém právnych informácií [online]. 2005, 11. 2. 2011 [cit. 2011-02-20]. Zákon 595/2003 Z. z. Dostupné z WWW: <http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_mini_zak_zobraz_clanok1.asp?kotva=k1&skupina=1>.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Mfcr.cz* [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/>>.

Program ZÁKON: Právní informační systém s tradicí od roku 1994 [online]. 4.0. 2006, 15. 1. 2011 [cit. 2011-01-21]. Co je v daních nového - periodický bulletin pro uživatele programu Zákon. Dostupné z WWW: <<http://pravnipredpisy.cz/bulletin/Bulletin.html>>.

Štatistický úrad Slovenskej republiky [online]. 2005, 10. 1. 2011 [cit. 2011-02-10]. Priemerná mesačná mzda. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=187>>.

Seznam zkratek

ČR	– Česká republika
DPFO	– Daň z příjmů fyzických osob
EU	– Evropská unie
EUR	– Euro
HDP	– Hrubý domácí produkt
ObchZ	– Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ODS	– Občanská demokratická strana
OR	– Obchodní rejstřík
RR	– Rakouská republika
SR	– Slovenská republika
USA	– Spojené státy americké
VV	– Věci veřejné
ZDP	– Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZDPR	– Zákon o daních z příjmů fyzických osob z roku 1988, ve znění pozdějších předpisů (Bundesgesetz über die Besteuerung des Einkommens natürlicher Personen)
ZDPSk	– Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, v znení neskorších predpisov
ZOU	– Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
ZSDP	– Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů
ZSVR	– Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB -TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. 4. 2011

.....
.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Loděnice 57, Holasovice, 747 74

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – Vývoj sazby DPFO od roku 2000 do současnosti
- Příloha č. 2 – Vývoj slev na dani a daňového zvýhodnění od roku 2006 do současnosti
- Příloha č. 3 – Rakouský systém nezdaniitelných částí základu daně
- Příloha č. 4 – Vlastní návrh výpočtu daně z příjmů ze závislé činnosti
- Příloha č. 5 – Aplikace vlastního návrhu výpočtu zálohy na DPFO
- Příloha č. 6 – Srovnání roční daňové povinnosti zaměstnanců v roce 2006 a 2011